SECVNDVS

DISCVRSVS, NOVVS BARBARI SEQVIS, IN QVO,

EX HIPPOCRATE, ET GALENO, RE-centioribus atq; rationibus probatur, imminẽtem pleuritidem, & omnem magnũ periculosumq; morbum, à latere tentato, grauato & dolere solito, rectitudinem veluti præsentem morbũ retractionem, seu reuulsionem per sanguinis missionem exigere: Galenũq; eundem veris tempore præcauẽtem, easdem venas secandas consuluisse, in peculiaribus morbis, *Sicuti, in his qui pati iam occipiunt,* non vero (quod extra captum sapientis hominis est.) *Vt præcauendum, sic curandum* potuit innuere. Quæmadmodum ex male intellecto Galeni testimonio, lib. de sanguinis miss. c. 19. citato, peiusq; applicato, pessimeq; à minori ad maius, à præcautione morborum verno tempore repetentium, ad magnorum imminentium citissimã prouidentiam, solertiamq;, arguendo, vel dormitando demonstrabat. B. Qui innumerabilium, & irreparabilium errorum hæc docendo, defendendo, & exercendo hactenus, principium, & causa extitit, si iidẽ Hippocrates, & Gal. Vera docuerũt, qui patres artis nostræ sunt. Deriuatio in pleuritidis incremento, atq; expositio, exploditur. Exercitationesq; de cucurbitula nõ scarificãda in pleuritide, antequã fluxus cessauerit germanissimas esse cum primo discursu nouo, edito hoc anno, quidquid superficiales quidã effutiãt. Auctore D. Ioãne de Luna Vega, Marcenensi, medico Hispalẽsi, Hispalensisq; academiæ olim professore primario. Anno, 1609.

AD LECTORES MEDICOS ingenuos, quibus, noua ad Seniorum mentẽ elaborata, non displicent.

*

OMNES ILLI, QVI A TENERIS annis, aſsiduè, in defeſſéq; præſtantium ſuorum auctorum lectioni incumbunt, illi inquã, qui per multas horas quotidie, noua attẽtè legunt, & qui ſemper noua diſcunt, quid mirum, ſi noua cogitent, noua meditentur, nouaq; typis dare, vnaquaq; hebdomada, poſt triginta annorum ſpatium, ſatagant. Qui vero oppoſitam è diametro ſecuntur ſemitam non dubium, quin coacti, conſtrictiq; (ſi in publicum, poſt multos annos exire cogantur) Argenterium Triincauelliumq; ad litteram traſcribant, centonemq;, ſeu pallium mendici pannis hinc, indeq; conſutum veterrimis, corniculã furtiuis nudãdam plumis, coloribusq; referant, & ſine nomine (cum non ſint illorum dare typis) ſudores, ac viris perpetuo euigilantibus, nouitatem (quæ ipſis eſt laus) obijcere audeãt & Hiſpal. huic igitur hominum generi, in fœliciſsimi ingenij ſteriliſsimæq; Mineruæ, nẽ Appollo quidem cum muſis ſuis medebitur.

Quos ego; ſed motos præſtat componere vultus. A Vergil.

Verum illos, qui artem venalem non habent, qui miniſterium ſuum adimplere exoptant (cuales ſane pauci ſunt) perpendentesq;, ſi non in orbis huius republica, *in cæleſti tamen, malis medicis legem B ſancilam*, obſcero, vt me noua doceant, ij enim, qualiter artium omniũ proceres, conatus noſtros, circa nouos diſcurſus, nouaq; eudenda adjuuerint, ſœpius lectitarunt. Nam vt à litteris humanitibus (quibus nudi Platondm, Ariſtotelem, Theophraſtum, Hippocratem, Dioſcoridem, Galenum, Celſum

B *Ioan. Mæſue us in prologo ad Grab.*

 aliosq;

C
In præfat. ad Vespas.
D
In Methaphysicis.
D
Lib. de arte in initio.

aliosq; nunquam assequentur) initium sumam. Plinius, & elegantium, & togatorum præstãtissimus, ne circa no ua desperemus, fauet, sic iscribens. C *Res ardua, vetustis no uitatem dare, nouis auctoritatem.* D *Aristoteles facile esse inuentis addere, asserit.* Sicq; artibus factum esse, fieriq; accrementum, sensus indicant, & quotidiana experientia, an licebit ijs refragari? Aeccedamus ad nostra. D Diuinus legatur senex qui artem, & modestiam docet, atq; vaticinans præsentia, & multa futura in alijs sæculis cecinit sic. *sunt quidam, qui artem putant, reliquas artes turpiter incessendo, dehonestare, atq; id quidem veluti putant, non transigunt, vt ego sane assero, sed propriam cognitionem, ac scientiam ambitiose ostentant. Mihi vero inuenire aliquid eorum, quæ nondum inuenta sunt, quod ipsum notum, quam occultum esse præstat, sciẽtiæ votum, ac opus esse videtur, similiterq; , & semi perfecta ad finem perducere, atq; absoluere. At vero verborum in honestorum arte, ad ea, quæ ab al js inuenta sunt, confundenda promptum esse, nihil quidem corrigendo, eorum vero qui aliquid sciunt, inuenta, apud ignarum calumniando, nõ sanè scientiæ votum, aut opus esse videtur, sed proditio magis naturæ suæ, aut ignorãtia artis, solis enim artis, ignaris hoc ipsum factum conuenit, qui contentiose quidem gestiunt ac conantur, nequaquam vero possunt malitiei sufficere, adhoc vt aliorum operæ, quæ quidem recta sunt, calumnientur, & rursus,*

E
Lib. de Vet. med.

& melius. Medicinæ E *autem, iam ab antiquo exiſtit, & principiũ, & via inuenta, per quam inuenta multa, & probè habentia comparata sunt, per multum adeo tempus, & reliqua deinceps inueniẽtur si quis sufficiens sit, & inuentorum gnarus, & ex his, ad perquirendum procedat. Quicumq; vero omnibus his reiectis ac omnibus reprobatis, alia via, aliaq; forma inquirere, conatur, & quid inueniße, gloriatur, falsus est, fallitur.* Hactenus Hipp. quot autẽ, & qualia, huius vestigiis insistens, inuenerit Galenus, nõ huius loci, temporis, facultatis ve meæ est opus, referre. Cœterum, ne pusillanimes deficerent, inter multa hoc vnicum testimonium est illius scribentis. F *Plurima namq;*

F
14. Meth. cap. 17.

inueniun

inueniuntur hodie, quæ apud maiores nostros non fuere inuenta, ve luti nunc Romæ quidam excogitauit, &c. Quorsum enim multos, veluti Andernacũ, de noua & veteri medicina scripsisse referam? sicuti ex nostris Gomezium Pereiram? Legere etiam per me licet, illius nunquam satis laudati viri (Regis potentissimi Gallorum Henrici quarti Archiatri) Andreæ Laurentij. *Nouum argumentum, nec vulgare, de mirabili strumas sanandi vi, Gallicis regibus diuinitus cõcessa, hoc anno luci datum.* Deniq; Thomæ G Roderici à Veiga cordatissimi, Doctissimiq; medici verba post multa alia considerātione dignissima, non præter mittenda censui. *Non diffidamus largissimo datori, quasi effæta iam sit natura, aut abbreuiata manus domini, cum fons ille aquæ viuæ, multo plura scientiarum fluenta, sibi recondita, habeat, vbi libuerit in posteros effundenda, quam hactenus in illos effuderit.* Hæc ille, horum igitur sapientissimorum consilium, vt iam pridẽ fit, in sequens nouam, & promissam lucubrationem, de vena in imminenti pleuritide eligenda. Deo fauente, aggrediar, cui tale (iuxta totius operis connexionem, fundamentum substernitur) tutaminis tam futili quam prolixæ fabricæ omnino oppositum.

G *In præfat. ad lib. de dif fe. feb.*

Ex quibus manifestum est, & quasi certum apud omnes, quidquid sit de incœpta pleuritide (quibus verbis B. ex Trincauellio recantat pallidoniam, è q; suo cardine extrahit controuersiam, vt postea) in imminenti tamen pleuritide in qua supponitur causa antecedens ad huc quieta, sed quæ minatur moueri in aliquo, in quo, quotannis, & certis quibusdam temporibus, in aliquo laterum consueta est pleuritis, licere, imo oportere ex eodem mittere sanguinem, ob imminentem magnitudinem, neutiquam vero ex opposito. Nullus enim timet, quod ex eodem latere missus sanguis, imminẽtẽ nocet pleuritidem (nisi is, qui facultates naturales negare audet) sed fieri prohibeat. Asserere enim venæ sectionem reuul-

Fũdamentũ.

reuulſoriam, ex oppoſito, ſciſsis, niſi ex hauſtis venis proficere. l. longiori tẽpore nam fere eſt abſentem alloqui, & cauſa antecedens, per ſe nullum alium modum (penſatis penſatis, & prout acuti, vel chronici morbi natura poſtulat, futuriq; temporis interuallo) detrahendi ſanguinis, ſitus ſeruata indicatione expoſcit. Sic enim præuiſio fit, debita reuulſione, ex eodẽ latere, adhibita, cui imminet, ſic ex mora periculũ imminens euitatur. Sicq; noua aſſertio, quæ tã male multos iam diu habuit habebitq;, illorũq; mentẽ eo vſq; vexauit, vt ante totũ opus tempusq; eam expoſcant, primũ in proximorũ vtilitatẽ, incredulorũq; ædificiũm, in publicũq; bonũ excudatur.

Concl. *Diſpoſitio fluxionis (exprimente frigore vel fundente calore) membranam coſtas ſuccingentem impetens, imminens pleuritis, ob circuitum, epidemiam, catharrum ve, ex ipſo latere tentato, doloreq; ſolito vnicam retractionem ex poſtulat.*

Antea tamen, quam ad huius dogmaticæ curationis, veriſsimæq; methodi vim probãdã, iuxta Galeni, meaq; fundamenta accedam, obiter ſecundum ſuppoſita. B. etiam ex latere dolituro (vt ita dicam) venæ ſectionem ſtabilire, opere prætium futurum exiſtimo. Et ne conqueratur cum ſuo Trincauellio, me ſuam etiam frequentem ex vena caua pleuritidem contempſiſſe, ſicq; totum truncatum apparens tutamen, fingant luſtæ gratia, *plerumq; ſic eſſe, fluxionemq; ſanguineam, pluram inuadere, atq; ex caua*, vt volunt, nõne in pleuritide (ſicuti in quouis rheumatico affectu) eſt neceſſarium, aſsignare etiam partem debilem recipientem, rurſus? totius exiſtente plenitudine, ſit ex. g. debilis plura dextra, atq; ex plenitudine vniuerſale incipiat lateris dextri facultas grauari, inquiro, vtrum eſt rationi magis conſentaneum? ac Hippocrate, & Galeno magis dignum? Venas lateris dextri aggrauatas,

tas,

tas, à sua plethora exonerandas in ramulos nutrientes debile illud latus, partemq; vt pote vicinam, consentientemq; ? an vero mittent in dextram debilem sinistræ imperabunt dextris, vt absistant, cedant, obsequātur, locū, seruitutemq; præstent viciniores, dum sinistræ remotæ plenitudinem deponant? Dissonat profecto æconomiæ, operiq; manus Dei. *Nam H opus naturæ est opus intelligentiæ,* H Axioma.

præterea aduersus philosophiam, insinuatur *veluti quædā* I *penetratio dimensionum.* Sed & interrogare oportet abstractorē maximum, vtriusq; lateris pleura debili, ac disposita similiter, mittent ne partes dextræ in sinistras? & è contra? an dextræ in dextrss, & sinistræ in sinistras? vt ratio, & omnis schola medica tenet, si enim primum eō̄ cipiatur, choreæ, saltus, circuliq; in corporibus nostris insinuantur, dextris in sinistras mittentibus, & è conuerso, sin vero, nobiscum dederint, dextras in dextras, & similiter sinistras in sinistras, secundum rectitudinis antiquā doctrinam, viciniæ, compassionisq; regulas, sese exonerare, eodem argumento, consequeriaq; concludentur, faterique cogentur, in vno latere, quoddam in vtroq; atq; in duplici pleuritide, quod in vna simpliciq; eueniet, nā oppositum irridens K Argenterius, interrogabat (vt late ibi est videre) dicensq; ; *Per quas quæso vias? per quos locos?* Hæc ille sed quid hisce est opus in Galeno L versatis, in communi generationem inflāmationis, affabrè sic describentis. *Docuimus in eo opere, quod de facultatibus naturalibus edidimus, vnam esse facultatem, , quam excritoriam dicimus, eas suo munere tunc fungitur, cum triste aliquid sentit, vnum vero ex ijs, quæ eam contristant, est ipsa quæ dolorē excitat causa, quæcunq; ea sit. Hanc igitur eijcere, dum properat, phlegmonen interdum in particula conditat, dum enim primis suis conatibus nihil profecit, vehementius aggressa, quod infestat expellere, sanguinis aliquid, & spiritus in afflictam simul exprimit, atq; hinc fit, quod ex dolore particulæ, pro portione confluentis in eam humoris, in tumo-*

I Phisicū prin principium.

K In com. ad art. med.

L 13. Meth. cap. 3.

in numerem attollatur, rursusq;. *Hac enim est quadam ratio communis, in quibus natura aliquid violenter excernit, eo sanguinem, ac spiritum tendere, quibus duobus veluti instrumẽtis natura vtẽs, ea qua infestant, per vim expellit, hac ratione igitur, dolentibus partibus inflãmationes adueniunt natura excernere, atq; expellere causam doloris properante, vt vero hoc faciat, sanguine, atq; spiritu locum replente.* Hactenus Gal. passim hanc doctrinam statuens, ex qua ex proximis vicinisq; venis, conantibus opem ferre dolenti, incrementum maximum inflãmatas partes, non vero adistantissimis, ne dum adistantibus accepturas.

Sed ad assertionem de præsenti pleuritide, rejiciamus pleuritidem plethoricam, in qua in nihilũ vertitur, iãq; conuertatur stylus ad imminentem pleuritidẽ, proboq; in ea, detrahendum sanguinem, ex eodem latere similiter ac incipiente, præsentiq; pleuritide. Quod, vt melius præstem, subjicere oportet, assertionem vtramq;, pro imminentis cautella pleuritidis, & præsentis curatione, ita interse se coalescentes, vtramq; ita, alterutram confirmare, corroborareq;, vt intellectus, sequẽtibus lectis, non possit non acquiescere. Si nãq;, imminẽs pleuritis ex latere tentato fluxione, dolereq; solito, retractionẽ non indicaret, eamq; solam (cum nihil fluxum) sed fluẽtis, vel fluxuri humoris gratia, quomodo præsens pleuritis (in qua est fluxum, fluensq;) retractionem euacuationemq; secundum rectitudinem indicaret? Nec vero minus, imo multo magis imminens pleuritis circa quã versamur modo, totum suum esse à præsenti pleuritide accipit, cum enim inter motum, fluxionemq; (appello sic imminentem pleuritidem) atq; iam pleuritidem, quæ est terminus illius motus, nihil aliud intersit, quam vagabundam ad huc esse fluxionem, nec firmatam, sed quodam modo turgentem, intra illud latus (*Sic enim etiam humores M turgentes decumbunt*) Vel in illo latere portionem

M aphor. 10.

aliquam

aliquam firmatam, impactamq; esse in pleura, sequitur & bene, vt adeò sint germanæ assertiones imminenti, præsentiq; pleuritide dicatæ, in tantumq; , cum præcipuum assumptum, tum vna alterius veritatem ita comprobet (cum ab vnico continuatoq; motu oriantur) vt correlatiuæ, nisi gemellæ dici mereantur. Deniq; si fluxio, cum latus pungit, petitque pleuram, retrahentem phlebotomiam non indicet, quomodo cum pupugit, pũgitq; (reuulsioni addita euacuatione) seruanda est rectitudo indicatione situs perpensa? Et si fluẽs, & fluxu humor hæc remedia hanc rectitudinem indicant? (cũ eadem incedenda via) cur in imminenti pleuritide, par pari non referendum? atque hæc reliċtiuncula satis, superq; erat viã regiã insequẽtib°, & veritatis amatorib°.

Sed age, vetustis nouitas danda, atq; ad Galenum me recipiam, absitq; à mente, & verbis arrogantia, atq; saluo omniũ auctorum honore (quos semper veneror) iam diu est, ex quo vetustorum doctrinã alimentoque reficior ex quibus prius ostẽdã, istam assertionem, discipulis Galeni veram, indubitatamq; fuisse doctrinã, quã iis nonnulli illam, illiusque auctorem (frustra tamen) obscurare conentur, estq; non minus verum, documentum hoc ab Hippocrate, auctore omnium bonorum medicorum emanasse; neq; mirum, multos scriptores, tam diu hoc præceptum latuisse, eos præsertim, qui suas horas, in euoluendis famæ minoris libris (Hippocrate eodem, Galenoq; à longe salutatis) male collocarunt, iis vero, N pergameno teste, *Qui sese in dictionibus antiquis exercuerint, pauca omnino obscura sunt*, hæc Gal. sed istis miserrimis temporibus (secus multo ac præteritis) innumeros antiquis monumentis inuigilantes inuenias, non sanè ob multitudinem, sed quia vix sunt; qui numerari possint, & adeo stupidi sunt, vt Galenũ, illiusq; sequaces non colant, dolendum est ætatẽ habent, ad pẽsum, quod

N 2. acut. 1.

B

O 2.acut.10. quod voluerit O Hippocrates, in imminẽti morbo magno, pleuritideq;, secundum rectitudinem euacuãdum ex repetitis sæpe verbis constat, dum ait. *Si vero dolor ad clauiculam pertigerit, aut molesta sit, vel brachio, vel mammæ, vel partibus septo transueros superioribus grauitas*, grauitatẽ attende, nam illam etiam sicuti factum iam morbum videlicet pleuritidem ad venam secandam respicit, *Quod vero, in maxime genuinis libris* P *Galenus*, Vt scopum, ad venam secandã grauitatem eligat, *Non solum in toto sed in parte*, in libro de sanguinis missione passim legimus, quod, si verum est, & hæc nimirum pleuritidem imminentem præcedit, cur ex illa eadem parte, non sit demenda grauitas, non video, est enim illa grauitas, vbi est multitudo (vel tilillatio, & sensus alius in caccochimia) nũtium pleuritidis iam proximæ, viri enim sermonis latini periti (quos idiotæ grammaticos appellant) & qui Galeni lectioni inuigilant, inter imminentiũ morborum prouidentiam, & veris tempore repetentiũ præcautionem, longissimum esse interuallum, facile percipiunt, tunc enim dicitur morbus imminere (in stare vel impendere) in petro. v.g. pleuritidi obnoxio, pleno, vel cacchochimo corpore, consuetoq; pati tempore, grussante pleuritide, & si vulgetur catharrus, vel plura ex his concurrant, in hoc casu, aut similibus concursibus, ac si iam adesset pleuritis deliberandum, nam cum con sueto carmine.

P C.6, & vlis;

Quod parum distat, nihil distare videtur.

A C. à iuris peritis sæpe audiuimus, *Proxime accingendum, pro accincto accipiendum.* In tali enim statu, ad latus idem affici solitum, ac plenitudine grauatum, vel vitio
Q lacessitum, statim accedendum ostendit imminẽs mag-
2. acut. 10. nitudo cum ratione, atq; Hippocrate dicente. Q *Neq;, vt copiose sanguis detrahatur, est cunctandum.* Quod amplius
R Inferius. explicuit, dicens, *Grauitas* R *sit molesta.* Intelliges id ob

affe-

affectum Athletarum, similem imminentiæ (in quibus citissime præcauetur grauitas) dicente S Hippocrate, *His de causis, bonum habitum statim soluere expedit, &c.* Quã amplectitur Gal. T in commentario, atq; eleganter, in per quam eleganti, vtilissimoq; libro repetit, sic. *Plerũq; etiam remedia, vt purgationem, & venæ sectionem adhibemus, cũ morbus quidem non adest, sed futurus timeatur, vt exempli causa, chirurgi, in his, quibus ramex est excitus, facere cõsueuerunt, cum eos valde humorum plenos vident, venam soluunt. Hortatur etiã Hippocrates, vt exquisite bonus habitus soluatur non tarde, solutio autem per remedia fit.* Hæc Gal. neq; solum in his vrgẽtissimis, ocissime id præstandum, & in iis, quibus extrahendus est è vesicca calculus, secundum rectitudinem prius sanguis detrahitur, *Sed ante dentis extractionem, cum Ioanne V Masueo latus perpensa fluxuri quantitate inanitione sanguinis exoneratur æger.* Idipsum voluit Hipp. X (si qua fides Galeno) illo ænigmate admirabili, vbi habet. *Decubitus, in quibus facta tollit, hac ante facta prohibet.* Cuius solutionem sic Y commentator tradidit. *Decubitus in quibus morbis facti, eos discutere tentant, si præuertant, iisdem ne fiant, impedimento sunt,* Et statim vniuersalius, signo inquam, vniuersaliori. *Consideratio quidem est, omnia, quæ post aliqua orta liberant, eadem si anteuertant (in posterum serua anteuertant) fieri prohibere.* Hæc ex Hipp. Gal. & vt cogitationi Galeni robur adjiciamus his addere duo verissima oportet. *Non solum iuuare abceßus simpliciter, sed secundũ rectitudinem factos, id præstare, secundo, abceßus etiam natura factos artem imitari poßeq; artem abceßus efficere.* Primum sic docet Hipp. Z obseruatorum maximus, & dux. *Secundum rectum, costarum dolor, &t.* Illud vero, idem innuit, in illi⁹ sententiæ celeberrime calce, vbi habet. *Coctiones excrementorum vndiq; tempestiuæ, &c,* In cuius enarratione Galenus inquit. *At enim, in fine orationis, quidam pro considerandi, scribunt faciendi, sermonem esse non dignotionis, sed*

S 1. apho. 3.
T Lib. de opt. s ad Thrasyb. cap. 37.
V Cap. proprio. 6. epid. 3. 40
Y In enarratione.
Z 6. Epid. 2. 12. tx. & lo.
A 1. epid. 2. 44

 actionis

actionis, & curationis consilij, & statim. *Si autem facere ad medendum.* Hæc illi. Neq; mirum, cum præstantior pars artis nostræ (nisi tota) in imitatione naturæ, rectè operatis sit constituta, docente Hippo. *In perturbationis ventris, & vomitibus spontinis, si talia purgentur, &c.* Rursusq;. *Quæ ducere oportet, quo natura vergit, per loca conferentia, &c.*

A 1. aph. 2. & 21.

Si igitur natura secundum rectum euacuans, curat, sanatq; abcessibus factis, medicus qui illius est imitator, (quonis auxilio sub abcessibus comprehenso, intellectoq;) secūdum rectitudinem instituto curare, tenetur, alioquin enim, *Nec imitator naturæ, nec minister*, Sed infestissimus erit hostis, atq; his sic firmissis fundamentis, vt pote Hippocraticis, iactis, ex abcessibus ad venæ sectionem, probo imminentem pleuritidem, debitam sibi rectitudinem, vasorūq; societatem exigere, atq; argumento ex Hippocrate. *Quæ ratio militat in abcessibus à natura factis, eadem obseruanda est in venæ sectione, sed abcessus à natura factus secundum rectitudinem sanat, igitur similiter venæ sectio secundum rectitudinem facta sanat.* Omnes propositiones iam sunt probare, tumcq; sic. *Sed sanguinis missio seruata rectitudine, tollit præsentem pleuritidem, igitur seruata eadem rectitudine imminentem pleuritidem prohibet.* Hæc doctrina vetustatem Hippocratis redolet, neutiquam vero Barbariem, intellectui bene disposito, nec ad prauas sectas affecto adæquatur, sumpto enim à maiori ad minus argumento, si enim Diathæsis, factusq; affectus sic tollitur, & sanatur: fiens, nec inhærens, deniq; dispositio, quid ni sic, citiusque, & melius tollarur? Hic aliqualiter locum habet vsuale, moraleq; carmen.

Argumentū ex Hippocrate desumptū

Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes.

Atque hactenus ex admirabili Hippocrate, pro consueta breuitate loquente, verū enim vero, clarissimus illius enarrator, veritatem nostræ assertionis (solertia admirabili, adinuento thesauro ex profundis doctrinæ illius)

illius)ipsius studiosis plurimum patefecit,tam lõga,vtiliq; , quã necessaria , artis nostræ curiosis,dictione. *Cæterum* (inqui) *B Primi, principesq; mittendi sanguinis scopi, sunt morbi magnitudo, & laborantis robur, & hanc esse primam dicendum est syndromen, non plethoricam, in qua seruata sit sanguinis missio, in illa enim, & hæc comprehenditur, vt qua morbi magnitudinem adæqeat, quippe non solum vbi iam adsit morbus grauis, sanguinis detrahendi tempus est, sed vbi futurum suspicamur. Anteuertit enim* Hippocratis doctrina(cõferas annotatũ iã anteuertẽs) *qua nos docet, quæcũq; morbis iam præsentibus recte perageremus, melius esse, vt ipsa morbis incipientibus , aut imminentibus anteuertendo faciamus. Quare & propositos scopos ad sanos transferre licet, siquidem, his sanguinem mittere expedit, vbi nimirum magni alicuius morbi metus imminet, ratione habita ætatis, & virium. Nam si quis , vt magnum incurrat morbum, sit habilis, licet nullum etiam in corpore symptoma acciderit, venam tamen secandam censemus, satis est enim ætatem, & vires inspexisse. Itaque tria sunt, quæ agnitionem continent, morbi magnitudo, aut præsens , aut imminens, &c.* Ex quibus pro Galeno tale consurgit medium. *Quæcumq; in morbis iam præsentibus peragimus recte, melius est, vt ipsa morbis incipientibus, aut imminentibus anteuertendo faciamus. Igitur etiã in præsentis, incipientis, aut imminentis pleuritidis medella.* Ans modo legisti, con. patet, quoniam pleuritis, iure morbi gra uis gaudet, tum etiam, quia statim sese magis explicat Gal. atque illi est exemplum pleuritis ipsa, dicẽs. *Quiq; assiduè corripi solent. Angina, Peripneumonia , pleuritidibus, &c.* Tunc sic. *Sed in præsenti pleuritide abinitio secanda est vena (in illius methodo Hippocraticaq;) secundum rectitudinem , atq; ex latere dolente, igitur ex illorum præcepto, in incipienti , imminentiq; anteuertendo secundum rectitudinem , à latere pati solito in quo fluxio est imminens, vena est melius secanda* ; hic nihil non probatum est, argumentumq; concludit ; fugitiuumq; tutamen disjicit.

B Lib. de sang. miss. c. 9.

Argumentũ ex Gal.

In citato loco.

Propter

Propter tardiusculos tamen, in hũc modum repetam.
C.9.citato. Si igitur admirabilis Gal. apertissime docet (nonum alias ipsum non colentibus) agens de venis secandis
C Cap.19. (*posteaq; de C reuulsione eligenda*) eadem remedia, quæ in præsentibus faciẽda, melius esse in imminẽtibus, atq; inter præsentes, in cathalogo inquam præsentium, pleuritidem recenset, pleuritidem autem præsentem curās sanguinis messione à principio secundum rectitudinẽ facta curat, atq; ex opposito latere contemnit, à primo ad vltimũ, non solum, in immiuenti misisse, sed melius misisse, à latere dolere solito, fluxioneq; tentato, sequitur optime, vt nostra tenet assertio, atq; hæc debet esse fides medica, nam alias anteuertens venæ sectio, Galeniq; doctrina rueret, quod nostrum dicere non est. Barbari dicant, nobis Galeni doctrina amplectẽda est, procul sint otiosi, nam vt dicere solemus.

Non cuiuis homini contingit adire Galenum.

Quamuis tamen, satis superq; erat, ostendisse præceptum hoc esse Hippocratis, ac Galeni, sine quibus, nec est methodus, nec ars medica, ne iure, nouatores dicamur, aliquot neotericos testes vocemus, sitq; primus P. P. Merenda, qui suspectus non potest haberi, ille e-
D Lib. de euacu.r.pag.19 nim egregius methodi cultor fuit, ait enimq; *D Quia vero, paulo ante dictum est, non solum ægros, verum etiã incolumes, qui morbis quibusdam sunt obnoxij, interdum euacuandos esse, ne idem inutiliter explicare cogamur, saltus duxi, lectorem, hoc in loco admonere, quod si morbi cuiuspiam causa, quandoq; euacuandum inaudiat, me vtrumq;, morbum intelligere, præsentem scilicet, & quem futurum timemus, proinde etiam ea euacuationum præcepte, quæ sanis, ægris, & neutris communia sunt, simul traddere proposui. Neque id temere me facturum, arbitror, quãdoquidem etiam antea dictum est, eatenus vtilem, ac necessarium medicis euacuationem esse, quatenus in abigendis morbis, & conseruandis sanis conferunt. Huc accedit etiam, quod eadem præcauendi*

nendi morbi sit ratio, qua & illum curamus. Sed quid mirum? cum Galenus viua voce fateatur, *Quod præcautio quodam modo est curatio.* Argenterius sic intellexit Galen. scribens. E *Vnde recte Galenus in libro de vena sectione præcipit, easdem venas secandas esse in præseruatione, & in curatione, in principio morborum, quoniam in vtroq; casu præcauere volumus, in vno quidem, ne morbus gigni incipiat, in alio vero, ne amplius augeatur, qui in cæpit.* Et cætera forsitã inferius ad duceda Thaddæus F Dunnus sic? *Alterum membrum intelligo de iis, qui particularibus ex de fluxione morbis, tentari quotãnis, vel alioqui crebro solunt, nisi corpus antea euacuauerint, in his, quia non solum euacuare, sed etiam à locis affici solitis auertere conamur, non vna tantum vice auferre, non eodem, sed diuersis diebus, vt reuulsionis auxilium efficacius opitulemur,* Concluditq; assetens. *Eam euacuationem, quæ reuulsionem sibi proponit, euenis, quæ à locis affici solitis retrahat faciendam esse, atque hæc nostra est huius loci explicatio,* hactenus ille. Ac res quidem ad Galenũ mentem, & recentiorum explicata satis, confirmetur mediis nõnullis, hoc ipsum corroborantibus, siue cum Trincauellio venam cauam, siue ex fluxione capitis, siue etiam repulsionem, compresfsis exterioribus partibus pectoris à frigore, attendamus.

Li. 1. de dif. feb. cap. 7.
E
3. artis par. pag. 483.
F
Lib. 4. de vena sect. c. 3

Sitque primum in illorum opinione. Imminens pleuritis retractionẽ seruata rectitudine indicat, igitur conc. est vera, ans probo (*Supposita indicatione a situ* G *sumendã, vt endiq; modum docente*) *vbi solum* H *est differentia penes magis, ac minus* remedij species, *non est varianda, aut locus, aut vena,* Sed circa situm, locumq; in imminenti, incipiẽti, præsentiq; pleuritide, solum est differentia penes magis, ac minus (cum aliis circunstantijs nobis non obstantibus, veritatiue argumentationis) igitur in nulla illarũ auxilij species circa sitũ est variãda. Discursus est legitimus, maior est principium phisicũ, & medicum, minor patet, quam enim habitudinẽ indicit pleuritis præsens ad

Argum. 1.
G
2. ad Glau. 2 & 7. meth.
H
Axioma.

ad incipientem eandem incipiens dicit ad imminētem (vnde ridicula reuulsio dispositiua in latere nō affecto, pro deriuatione in affecto exercenda, cum intra affectum latus, proximèq; causæ contineantur, conuicitur) in imminenti namq; pleuritide, in debili latere portio fluxuri humoris (cum fluxuris etiam debeatur reuulsio) sensim coaceruatur, additurq; præexistenti in dies, in incipientiq; pars grauatur, vel lacessitur, humores pleuram impetunt, vbi vero, iam succumbit pleura, victaq; est, implentur vacua spatia, inculcatur humor, fitq; inflammatio præsens, ex incipienti (vt cum Galeno loquamur) vt ex imminenti pleuritide incipiens, igitur bona est con. Tunc vltra, sed in pleuritide præsenti seruatur rectitudo, igitur in imminenti etiam, sequiturq; bene, verisimam esse nostram assertionem.

2. Probo imminentem pleuritidem vnicam exigere retractionem. I *Quando nullus est in inflammationibus humor impactus vnica indicatur retractio nullaq; euacuatio* (inde ridere licet situm causæ antecedentis, de quo suo loco, cum errores tutaminis, cœlorum stellis æquantes perstringere licuerit) sed in imminenti pleuritide, nondū humor est impactus in pleura, igitur nulla euacuatio à parte indicatur, maior est indicationum principium, minor est verisima, atque ex. 2. fundam, constat, igitur imminens pleuritis vnica gaudet retractione, à latere dolore sol. g. vera est assertio.

I 13. meth. & passim.

v. I N nostra via regia, veraq; (quod ex fundamentis aliarum assertionum constat) nullus dubitandi superest locus, quin pleuritis frequentior ex cerebro, atque ex pectoris partibus compressis, repulsisq; in pleuram humoribus originem ducat, infrequensq; est pleuritis ex sanguine, vt ex Galeno colligitur, atque ratione; quæ suo loco (sic volente deo) legentur. Est vnum, aut alterum mediū. *Vbi* K *cognoscitur vndè, & quo, tenetur medicus fluxio-*

Argum. 1. K Axioma.

fluxionem intercipere, sed in imminenti pleuritide, vnde videlicet cerebrum frequentius, & aliquando exterior lateris eiusdem pars (ex ambienti, causisq; primitiuis) cognoscitur, & quò cognoscitur, videlicet pleura dextra, sinistrave, vel vtraq; (si ita accidit) igitur ibi, illacq; intercipiendus est fluxus. Maior est indicationū principiū, minor est satis superq; probata, in fundam. 1. igitur ibi intercipiendum, tunc sic, sed hoc ipsum præstatur rupta quaq; vena lateris tentati, igitur ex eodem vnicam retractionem indicat, minor secunda docetur à Galeno L dicente, *Secare igitur hanc, iubet Hippoc. &c.*

L *Acut.c.i.10*

2. Sic, quum humores vergunt, quò nō oportet, sunt retrahēdi, sed ex cerebro, aut exterioribus repulsi, vergunt quō oporret, igitur reuellendi sunt maior est perpetuum documentum Hipp. M dicentis, *Reuellere, si quò non oportet, vergant,* Minor est euidens, nam a cutaneis partibus, ignobilibusq; iuxta principes coiq; feruntur, igitur reuellendi sunt, idq; seruata rectitudine, idem est argumentum in fluxione acapite, vergitq;, quò nō oportet, *Cumq; fluxiones secundum rectum fiant, vt docet Galenus,* & ratio, sequitur bene, quod secundum rectū sint reuellendæ sed cū sic segerit, O Galen. in præsentibus, ergo melius in imminentibus.

M *6.epid.2.17*

N *Lib. de sang. miss. c.16.*

3. arg. Consurget ex Galeni doctrina dicentis. O *Sæpe etiam partium debilitas phlegmonen, absq; eo quod in corpore sit plenitudo, procreet. Ostensum est enim in commentarijs depotētijs naturalibus, infirmam natura partem prompte tunc grauari, si paulo plus excrementi in eā coacernetur.* Ex quo sic, tunc accedendum ad partem affectam reuulsione (etiam riualium suffragio) quando non ex Hepate, venaq; caua est fluxio, deniq;, cum non est pleuritis plethorica *sed rarissima est pleuritis sanguinea.* Vt Gal. docuit & sæpe, & frequentius ex alijs causis intra idem latus, illiusq; cācellos P (*Et cū frequētia pro perpetuis in medica arte accipiātur*).

O *Lib. de sang. miss. c.8.*

In epid. & li. de hum.

P *Thom. Rod. Veiga in arte med.*

C oritur,

otirur, excitaturq; pleuritis ex partium debilitate, igitur lateri succurrendum est statim. Discursus est legitimus, maior, & minor sun Gal.g. sed, in talibus vrgentius imminet, quia ibi coaceruatur, igitur melius quam in præsentibus.

Tandemq; vt circa essertionis corrobotationem, receptui, canam, si hæc legens. B. miratur, mirari desinet, si sciat viros methodi cultores, mẽtis exercitatæ, atq; diutius in artis operibus versatos, in ea esse sententia, vt non modo ob imminentem pleuritidem, sanguinem secundum rectitudinem ex latere pati solito, vel passuro demant, sed quod in hominibus pati solitis, vel passuris (obseruatis plenitudine, aut mediocritate, dispositionibusq; reliquis) si passuros pleuritides se somniauerint (vt dicitur de somnijs ab alto prolapsorũ) deniq; non solum in imminenti, sed insomniata pleuritide sentient societatem obseruandam Q *Somniorum vim alibi tetigi*, Sicque, quia meam cogitationẽ confirmat, legendus. D. Ioannes R. Ildephonsus Academiæ complutensis professor, laboris amantissimus vir, qui sic stabiliuit. His prælibatis sit assertio. *Naturalibus somnijs potest medicus præstare fidem, vt vtatur medicinæ parte præseruatiua, & curatoria, vt humor, & detrahatur peccans, & causans has corporis perturbationes, & promittens alia peiora scilicet iuxta ea, quæ diximus ex Hippocrate, & Galeno hanc partem expresse insinuat. D. Tho. 1. 2. q. 95. artic. 6. vbi grauissimos philosophos addacit. hactenus ille.*

Q Exercit. ad duo capita Plinij secũd.

R In lum. 2. de insom. p. 197

Secũdus lib. histo. n. 7. cap. 50.

1. Prog. in proœm. fol. 9

Notissimaq; sunt exempla apud Plinium, *Publius Cornelius Rufinus, qui consul cum M. Curio fuit is enim dormiens oculorum visum amisit, cum id sibi accidere somniaret.* Et apud Vall. Cobarr. scribentem. *Galenus narrat, quendam beneualentem somniasse, factum esse sibi crus alterum lapideum, eumq; nullus medicorum somni interpretationem assequeretur, eam rei euentum declarasse, nimirum post aliquot deinde diet, crus illi resolutum*

solutum esse. Hactenus Vall. Hippocrates vero bonorum medicorum parens, *Ex somnijs morbos dignoscebat.* Et Galenus, vt solet in enarratione.

EX scriptis hactenus, constitit, quam friuole. B. de imminenti pleuritide murmurauerit, & quam debiliter, ea, quæ nunquam conceperat, impugnare, conatus fuerit, qui cũ tenetur, adhucq; teneretur ex legibus disputationum, & pro se, & schola arabica respondere directe, probareq;. *Hippocratẽ, & Galenum in libris de Victu acutorum, deriuatione vsos,* Sic enim adversus meum assumptum pugnasset, sicq; (verbis fœmineo sexui, dimissis) nouitatem, conuicisset, miseræ plæbeculæ medicæ fucum facturus, nec verbum quidem de proposito faciẽs Galenum videlicet deriuatione vsum probare vel tentans, tercoctam crambem, cum suo (si deo placet) sillogismo facto in dari, exilem suppellectilẽ, vt videretur, respondere, edidit, quæ constat tribus partibus, maior est repetitarum rerum, inutilium, obscurarũq;, minor impertinentium, cum extra chorum saltent, minima, errorum nouorũ, his vltimis examinatis, ac reiectis, aliqua vrilia, pro maiori elucidatione, tum deriuationis, tum imminentis pleuritidis adducam, & primo de imminenti pleuritide, affinitate assertionis nostræ.

B. Sic ait, Pro quo fingit sibi admonitor imminentem pleuritidem soluit, quando iam primo grauatum est latus afficiendum, &c.

EX his apertissime constat, an sinistrorsum, an verò adversus hominẽ, fundamẽtũ, assertioq; statura fuerit, sed adeò obcæcatur ob affectũ homines vt non videãt, aut videre nolint, me adversus Trincauellij pleuritidẽ plethoricam ferri? & totam machinam dirigere? S Sed cum Poeta.

Incidit in scyllam cupiens vitare charybdin. S Vergil.

Nimis cautus cecidit in alias pleuritides, *Ortam videlicet ex calore, partisq; debilitate*, In quibus, ex omnium

auctorum sententia, nemineq; discrepante, ex latere affecto, primo quoq; tempore, demendus est sanguis, quod, si sic præstandum est in præsenti pleuritide in tali bus sic dispositis, *Similiter, & melius, in imminenti bus*, Cum non ex distantissimis, sed ex proximis veniat, nec ex distantissimis, sed ex proximis immineat, in circuitibus videlicet, anni temporibus, regionibus, & reliquis, ex quibus imminetia venari, vel inuestigari potest. Sed vt iam diu, de illo scriptum est, *Ad pauca respiciens, cito pronuntiat.*

B. dicit. Ne conuinceretur argumento nostro, facto in Dari, quod erat, causa quæ valet generare affectum primo, valet ipsum augere, vel fouere, sed sanguinis missio valet generare pleuritidem, præsentemq; efficere ex imminenti. g. valebit illam fouere.

SI hoc sit argumentum, in dari, potest negari, imprimis, maior propositio multipliciter peccat, primo quidē, quoniam philosophus, methaphisicusq; non eam sic docet, sed his verbis, *Causa quæ potest aliquē effectū producere, potest eum cōseruare.* Quam. B. dissimulat, addito, *vel fouere.* Vera igitur si potest afferat, verè disputer 2. quoniam Trincauellius, cuius est conceptus, non simpliciter scripsit sed addens *fere* hic verbis, *Omnia fere augeantur ex iisdem causis* aduerbiū *quibus fiunt*, Cæterum, vtrūq; falli ad medica dogmata, descendendo, constat exemplis, *Synocha enim febris decrescens*, Hoc figmentum dirimit, valuit enim causa producere effectum, *Neutiquā vero augere, ne dum conseruare valet*, Sed loquamur circa sub iectam materiam, vt videat, quam superficialiter omnia cogitet inflāmationis scilicet generationem, *In qua fluxio ipsam gignit, efficitq;* nō vero auget, an non attendit, toties repetita vtilissima illa Galeni verba? *Vbi T principium inflammationis, esse totum illud tēpus, docet, quo pars sanguinolenta materia repletur, cum vero in fluxus cessauerit, illud tempus incremētum esse, &c.* Ecce fluxionē, solū principium inflāma-

T
Lib. de totius morb. tēp. c. 3

inflãmationis efficientem,neq; augentẽ,prætereà: quis hanc perpetuitatem,in iis sublunaribus constituit? eundemq; æqualem statum? *Nonne necesse sum est V omne agens, in agendo repati? imminuiq; ? & infringi eius vim?* Maior est profectò vis agentis in principio,primoq; impetu, sicq; ob multa potest deficere ac proinde nõ solum augere, sed nec conseruare poterit. Sed profectò debilius etiã, in philosophia, quam in arte medica, suam dexteritatẽ ostentat. Nihil probans.

V Aristotel 2. phisic.

Sed accedo ad minorem, neq; miror (nam nunquam mirari esset finis quod non probat) quia nunquã, & nihil probat negunda minor,& excranda, non enim modo est falsa, sed est perniciosa. Cuius oppositum est verum,atq; à Galeno (vt iam constitit) apertissime sancitum. *Venæ sectione, non solũ tolli præsentes morbos,sed imminentes seruata rectitudine,prohiberi.* Voluit tamen.B.(attende lector) paralogismum insinuare. Vt statim dicam, itaq; ex falsitate minoris superius in priori huius.2.discursus parte conuicta maiorisq; , fallaciis scatentis,quæ , & si concederetur, innocens est,propositionibus,igitur falsissimis,caducis,alienisq; *(nam argumentũ est Trincauellij dubij , ac titubantis)* ab innumeris,& per epistolas irrisum atq; responsione indignum,nõ est in Dari, sed in dare, palmã videlicet, manusq; victas, sed & in dare etiã terga, lepori enim assimilatur, nã vt in fundamẽto,obiter tetigi, *Controuersia isthæc, tam in voce, quã conclusionibus , & scriptis orta,agitataq; est, circa in cœptam pleuritidem (vt cum illo barbare loquar) in qua conclusus ad imminentẽ pleuritidem (in proprijs terminis Trincauellium transcribens) tanquam , ad maximæ huius tempestatis portum, se recipere parabat,* Quam benè cuilibet mediocris ingenij scholari paret,vnde, & ipse inconstans,& anceps, aliam anchorã querit,in me. *B. Scribens. Admisit enim , quod non imminenti , Affectu de proximo,& pleuritide,præcautionis gratia in ijs,qui quotãnis.*

Quo

Quo tenecam Vultus mutantem Trotea nodo?

Has cauillationes (tricas verius appellas) nouas esse est certum, quid est enim in rerum natura? seu in arte medica pleuritis de non proximo affectu nimirū futurū contingens. Quod vero ad pensum reuertendo, est certissimū (*Galeno teste*) *ab Hippocrate adductū locū, & si quæ sunt huius farinæ, de sanis interpretandum*, sic enim scribit.

X 2.de nat.hu com. 9. *X: Quod vero minime definierit, num dolentibus iam partibus, censeat, procul esse reuellendos humores, vel potius sanitatis tempore, ratione forte veniet reprehendendus, & mihi quidē videtur, quod in his, qui prospera vtuntur valetudine, dictum sit*, Hactenus Gal. quem omnes in hoc sequntur. Alias distantissimum (in curandis morbis) cum his quæ cum parte affecta rectitudinem seruant, eligendum asserunt. Vnde ridicula est pleuritis, de nō proximo affecta perperā, & inuito Galeno arrogata. Quam obrem. ex Y Poeta.

Y Vergil.

Longum fugæ, ne linque laborem,

mutandæ fedes.

Et rursus

Maturate fugam, regique hæc dicite vestro.

Qui enim, à præsenti pleuritide, se ad imminentem recepit; atq; ex imminenti pleuritide, ad pleuritidem, de non proximo affectu, Quid illi restat? Fugiet ad exteros vulgus, transmarina laudat quia, *Solos Hispanos hæc labes tetigit*. Cardanus sic loquitur de Italis sui temporis (quos B. patronos elegit modo) *Quid igitur mirum est, actum esse de medicina, apud italos præsertim?* In quo sicuti in aliis omnibus decipitur, nam labis Hispaniæ Compluti; & Salmanticæ correcta fuit medicina Græca adducta ex Parisiis, ab Aldereto, vbi iam dixi, Compluti vero, à Valentissimo alio Doctore professoreq; Reynoso. Valentiæ à Ludouico Collado, tum anatomiæ, tum artis theoricæ, & practicæ peritissimo, sed ad rem iterum, quantum intersit inter morbos magnos, grauesq; (ijs enim imminentia attribuitur)

Lib 1. cōtra di.tract. 2. contr. 8.

immi-

imminentes, atq; inter illos, quos Veris tempore præcauere, consuluit Gal. soli illi, qui huius vocibus, & doctrinæ inuigilant, consequi possunt, vnde, & in proximis vtiliter exercere poterunt. *Magnitudinẽ duplicem esse, ex Galeno eodem audiisti, Z Presentem videlicet, imminentemq;.* Magnitudo vero, ex huius doctrina, cum periculo adiũ gitur, nam constanter sic docet. *Acuti A morbi, prater id quod celeriter iudicantur statim, etiam magnitudinem habent.* Et rursus. B *Acuti morbi magni sunt, &c.* Hisce igitur imminẽ tibus, periculumq; velox vitæ minitantibus (hoc enim est in talibus imminere.) Citato C nono, libri de sanguinis missione, iubemur. *Etiam melius, in ijs inquam, quam in iam præsentibus vti remedio anteuertenti;* Nam, vt in eodem capite legere, licet, proximè, est morbus, dicente Gal. D *Contra enim prorsus mittendi sanguinis scopi primum in se p'enitudinem non comprehendunt, sed fientis (vt sic dicam) passionis suspitionem. Nam, si eam magnã fore appareat. Omnino sanguinẽ mittemus, etiã si nulla existat plenitudinis nota, &c.* Sicuti etiã alibi, his verbis. *Sed sicut missio sanguinis, vel propter ipsius redundantiam, vel propter morbi magnitudinem exercetur.* Ex quibus, ad hunc etiam locum accersitis, quæ in conclusionis confirmatione scripta sunt, aliqualiter imminentia delineata remanet, altioris ingenij viris perficiẽda, nihil enim in neotericis inuenio. Vnde morbi imminẽtes procul dubio opponuntur (quantũ ars medica fert) illis, quibus vt longis præcautionẽ veris tempore instituit Gal. non magnis videlicet, vel saltem neq; imminẽ tibus, nec cito periculum allaturis (si acutis præcauendes studeat) *Cum longum satis huic muneri in tali tempore spatium ad sit, Hi namq; acutie carent, cui imminet periculum. Itaq; longas chronici inducias præbent, vt est videre apud Gal. vbiq;.* Nã in celeberrimæ sententiæ Hippocraticæ enarratione, E *Quibuscumq; venæ sectio, vel purgatio cum medicamento conuenit, hos vere purgare, vel venam incidere oportet, liquet* (ait)

Z Lib. de sang. cap. 9.
A 2. aph. 19.
B 2. 23. co.
C 9. citato.
D 4. Meth. c. 6.
E 6. Aph. 47. & com.

(ait) *quod in eis qui adhuc sani, sed ægri futuri sunt, nisi euacuētur, sermo sit Hippocrati, hos enim oportet, vt anticipemus euacuare, vere aduenicte, vel per venæ sectionem, si plenitudinis passionibus subijciantur, vel per purgationem, si eis, quæ ex corruptione proueniunt. Nos itaq; plurimos sanauimus, qui longo ante tempore, singulis annis, morbis capiebātur, sed & podagrā, & morbum articularem, adhuc incipientem, & nondum poros circa articulos habentem, ex tali euacuatione, multis iam annis fieri, prohibuimus.* Hæc ille, è cuius enarratione constat, quantum distet inter subiectū hodie vg. imminentem pleuritidē postero die præsentem passurū pleuritidē, & inter illū, cui nullus imminet morbus, sed podagram, vel melancholiā in vere passurus est, & cæcis iudicandū relinquo.

B. dicit, seu sæpius repetit, haud æque licet ex quauis parte euacuationem moliri, sed veluti in ijs, qui pati iam incipiunt.

Hoc, falsissime, fundamento sumpto vult à præcautione futurorum, multo post, ad imminentium præcautionem arguere, quam bene iam legisti, sed optime ait

F 3.crif.9 G Horat.in arte poetit.

Gal. *Neq; F enim verum aliquod ex falsis principijs contingit inuenire*, Sed sophisticum colligitur, sicq; vtilius fuisset tacere, consilio illius Poetæ G monentis.

Ludere qui nescit, à campestribus abstinet armis,
In doctusq; pilæ, discive, trochive quiescit:
Ne spissæ risum tollant impunè coronæ.

Et quamuis locus satis, superq; erat expositus, obiectio, & difficultas enacuata, videlicet, *Hunc locum in rigore præcautionem respicere.* Attamen ad discipulos Galeni attinet totis viribus intendere (non vt pugnantia dicātur) sed ne aliquis vnquam scrupulus, contradictione sit in illo. Itaq; de licentia methaphisicorum, corā Galeno trementium, & præ inuidia, aut tædio detrahētiū, *Firmis prædictis remanentibus, atq; ex abundantia,* Vt discant in Galeno spatiari, atque ex Galeno per Galenum discurrere. Soli enim ij textuales appellari debent, & titulo

tulo tali ex tolli, qui Galenum exponunt. Ad rem iterum, ait Gal. *Veluti in iis, qui pati iam occipiunt, quam ob rem podagricos ex cubito euacuato, comitialibus vero morbis, vertiginibusq; obnoxios, potius ex cruribus.* Hæc ſunt Galeni verba venam ſecantis in vere præſeruationis cauſa, ſentētias inſpiciamus, perpendamusq; . H *Quam ob rem podagricos ex cubito euacuato.* Hiſce verbis reuellit, *præcautoriè Gal. & curat in præſenti podagra*, atq; penes podagræ præſentis aut futuræ medellā, neque mirum, cū in quouis affectu (in quo eſt plenitudo) ſiue præſenti, ſiue futuro, cum non ratione morbi, podagræ. Ex. g. *præſentis, vel futuræ*, ſed I *& plenitudinis coaceruatæ*, & metu fluxionis, vtrobiq; reuulſio præſcribatur.

H Lib. de ſang. miſſ. 9 et 19

I 2. aph. 22. cō

Quod ſi ita eſt, vultq; curandum præſentem morbum: ſicuti præcauendum futurum, vult inquam vbique conſtans, qua mente, animoque vult. B. contrarium è diametro aſſeuerare? *Curandum morbum præſentem, vt præcaueturfuturus*, & quod ad dolēdū (inuocato falſo Galeno) in proximos exercere, docere, atque contenſioſè typis dare?

Sed prouocat nos diſputator maximus, argumento ab auctoritate, qui toties irridet arguētes ex textu (nō advertens teſtus teſta indigere) vbi tot chartas male conſumptas vidiſti, innitentesq;, & vt exiſtimo ingenuus humanum, vt ille in veritatem recalcitrans ait, adducit in quam Galeni textum, aut ſemitextum, & exemplum (in primo enim depodagricis inhæſit, & impegit) Galeni dicentis, K *Comitialibus vero morbis, vertiginibusq; obnoxios, potius ex cruribus.* Quid ſi Galenus obiter dixiſſet? erraretque, expurgante poeta, noſque L docente.

K Cap. 19.

L In art. poeti

Verum opere in longo, fas eſt ob repere ſomnum.

Et rurſus *Quandoq; bonus dormitat Homerus.*

AN non ſic ſegeſsit cum maioribus Galen? dicens. M *Sic enim is, qui antiquorum dicta enarranda ſuſcipit, debet ea*

M Li. de morb. & ſympt.

D magis

magis amice definire, quam morose redarguere. Profecto, veneror, maximiq; facio auctores sentiẽtes in paroxismo comitiali, ex bracchiis, in intermissione è cruribus demendum sanguinem, sed cum id non legerim adhuc in Galeno, ac per consequens, nulla pugnantia sit, potest quicumq; per hunc campum diuagari, vt otiosos, negligentesq; ad laborandum inuitem, testorq; primũ, nullũ ex præstãtissimis antiquis Hispalentibus medicis (quos nullis totius orbis cedere æqum erat) aliquem in paroxismo trementum, vena secta, euacuatum vidisse, hoc ipsum faciendæ rei difficultas suadet, difficillimè enim (ne impossibile dicam) vena scinditur eo tempore, difficiliusq; scissus locus consolidatur, sanguisq; sistere nequit, valentes enim illi viri, frictionibus, cucurbitulis, ligaturis glandibus, suffumigiis appositisq; ægtum excĩtare, conabantur, denique totumq; scopum, in reuocando à paroxismo ægrotum, constituebant; at vero si diutius pro tracta accessione, metus aderat, ne imminens aggredderetur Apoplexia epilepticum, ex copia humoris in capite, à toto trãsmissa, tunc bracchiorum venas tundebant, potius ratione Apoplexiæ imminentis, quã ob præseruationem fientis. Vt impræsentiarum, ex cruribus. Hæc igitur cogitans adducor, Galeni locum hunc vnicum, nudumq;, aliquali expositione indigere, quam consequor, adducam,

N
8. *Aph.* 45. QuOniam Epylepsia (vt in plurimum) ex repletionibus ortum habet, Galeni decreto dicentis sic. *N Contingit autem audire simpliciter, victus mutationem, morbo comitiali prodesse, quoniam magna ex parte victus deprauatus passionem generat, &c.* Imprimis, ex dictis, magna ex parte, per consensum lædit, atque hi morbi potius respuant, quam venæ sectionem adament: cumq; tales repletiones aduentante verno tempore, fundantur, atque in

O
1. *Aph.* 15. sanguinem vertantur (eodem docẽte auctore. *O Nam multo*

multo plures, ac grauiores morbi, quibus plenitudo dedit occasionem, ex humorum fiunt fusione) Tunc solum Epylepsiæ obnoxiis, plenitudinis præcauendæ ratione in venis magnis coacernatæ (nam & in eisdem in podagra etiam accumulatur fitque sua ex bracchio reuulsio) poplitis talisq; venis scisis, vere inquam solum venæ sectionis in comitiali morbo obnoxiis meminit ad præcautionem.

Id ipsum (nisi displicet) de vertiginem in currentibus, philosophaberis, quis enim ex hanc venæ sectionē in bracchio medicis asseuerantibus, in accessione vertigi nosa comprehensum, sudantem, vomentem, anxiū sanguinis missione euacuauit? somno enim, inedia, quiete, obscuroq; cubili, medella ipsius absoluitur, quoties vocatus fuit medicus? aut quis ægrotus permisit? *Denique cum vterq; affectus, frigidus sit,* P Hic senibus frequentior, ille vero puerulis, quibus ambobus, parcè, & cum maxima præ meditatione, sanguis est demendus, verno tēpore, & ex cruribus, ex bracchio, raro, ac si nunquam, huius, quod seiā Galenus meminit, nec oportuit, sed præcautoriæ, temporeq; verno, quæ, iuxta dicta, optima ad sensum Galeni, nostrāq; sententiam, & regularissima est reuulsio, pro cuius honore illius amantissimi meliora offerent. Restatq; in hanc partem, insidiosum paralogismum detegere, volebat enim. B. tantū ex hoc Galeni loco tortiatq; inuiti, ipsum cōcludere, atq; Auicenæ in ha c sentētia inimicissimi illi⁹, cōcipere? partes agere, quis talia potuit, Vt sic viā barbarā confirmaret talique argumentatione fallace. *Morbis præsentibus venæ sectio eadem conuenit, aut reuulsio, quæ in imminentibus morbis à Galeno iubetur, sed imminētibus iubetur reuulsio ad distantissima igitur eadem conuenit morbis iam præsentibus.* Hæc, quæ quā faliacia sint atq; vice versa intelligenda, videlicet, *Sicut curandum, præseruandum*, ita esse legisti.

P 3. Apho.

Paralogism⁹ cui innituntur tutmen, & B.

Sed ne omnino nouum, vel textus hic nudus videatur,

tur, confirmetur ex Ioanne Argenterio, ſcribente. *Propterea, illi malè interpretantur dictum Galen. de reuulſione ad diſtantiſsima, intelligendum eſſe, vbi morbi nondum inceperint. Nam in vtroq; affectu, vnum & idem ſpectamus, nempe præſeruationē, pro inde eadē medēdi ratio neceſſaria.* Hactenus Argenterius ſunt etiā alii, quos omitto omnia, Vere Theſſali doctrinam ſapiuut, *Indicationemq; Q communem (nulla locι affecti ratione habita) plebeis hominibus, & brutis etiam.* Galeno teſte, notam, quā reſuſcitauit Auicena, impugnatam iam à Galen. vbi, & qualiter huius diſcipuli nouerunt, ſunt tamen, proh dolor, hodie, qui eo miſeriè adducti ſint, vt quaſi ipſi inuenerint, ſudauerint ve, carie, rugisq; confecta ſecta inflentur, vellintq; auctores dici, auctor vero eſt, qui auget, ex qua etiā ethimologia vellit nolit, nouos diſcurſus accipiet. Adpenſum iterū nō omittatur acutè dictū Cardani loco iam citato in iſtos maximos viros ocupatos in nihil agendo, & lectorū tēpore abutentes implentesq; paginas ſcilicet vt probēt, reuulſionem eſſe faciendam ad diſtantiſsima. Ait enim. *Non eſt quæſtio an reuulſio ſit facienda ad diſtantiſsima, ſed an omnis reuulſio.* Vnde poſſumus dicere tales extra rem ſcripſiſſe, qui ſero ſapient, quantum conjicere licet.

Q Lib. de opt. 5 ad Thraſy. 6

Sed ad rudem illam, indigeſtamq; deriuationem accedendum (non tam impugnationis gratia vbi nihil dignum inuenio, ſed obiter, & quia veritatis vis corroboranda) illam enim, *Abſq; auxilij ſcopis, genere R. videlicet auxilij, vtendi modo, & temporis occaſione.* Valentiſsimi quondam, dixerim, barbariſsimi Avicena interpretes, & ſequaces, vt pote à methodi, amore huius, inuito Galeno impoſuerunt, ipſius methodi auctori. *Delphinum natare docentes,* Qua etiam tyrunculos aliquot, illos transferentes, ipſorumq; ſimias, non diſcurrentes, ſed tantum credentes, deceperunt, quidam tamen ſeptem exactis mēſibus, prout demonſtrator, eſt peperit.

R Ei 1. ad Gla. in proemio.

B. Sic.

B. Sic. Primo dicit, quod, ficuti decidit humor in thorocis cavitatem, eodem modo retrocedet. 2. rariβimas eße pleuritides, in quibus aliqui ex muſculis internis inter coſtalibus non patiantur, in quibus venæ ſunt maiores, ac ſi venæ in muſculis ſecarētur, quod eſt de ratione deriuationis. 3. admittit communicationem materiæ contentæ in thorace. 4. tam certum eße affirmat, poße deriuari in pleuritide, ſicuti certum eſt, proximiores affectæ partis, poße ſcindis venas S. Quæſtionē, an reuulſerint, deriuauerint ve. Hipp. & Galen. in curatione pleuritidis, queſtionē de nomine (Nominalis alias ipſe) *nouam, & nullius momenti eße, auſus eſt ſcribere, taliq; labori talem coronidem imponere,* quondam fœliciſsimæ, Academiæ Hiſpalenſis ptimarius profeſſor.

Vidiſti lector, quot, & quam firma ſtatuat fundamenta, quales, quantaſq; ſuper illa ſtatuat aſſertiones, quibus rationibus, principijs philoſophis, vel medicis comprobet, notas ne Galeni teſtimonia? Hippocratis ænigmata aperta? Bone Deus, quot claſsicorum, auctorum, & recentiotum loca, quam verſarum ſe in oſtentat in lectione medica. Procul dubio, ingenue lector, ex marginibus (quibus pet legendis hyems tota eſt neceſſaria) ditiores euademus, ſolas inſtitutiones, ijs qui introducunrur, tyronibus pet vias in ampliſsimo tutamnie allegat vidiſti argumēta? Diſperā, ſi recte diſpoſirū inueniri poteſt cnthimema. Is ne eſt, qui inflatos (vt ille ait) ſcientia, arrogātiſsime ptouocat? Hotatij catminis memini lepidiſsimi.

S Proijcit ampullas, & ſeſquipedalia verba. *S In art. poet.*

B. Vero ſeſquipedalia media, ſi poſſunt ſic appellari argumenta, poſt multas in quam baibaras, maleq; cohærentes, neque terminis medicis prolatas propoſitiones, venit. *Ergo* potius *parergo.* Vbi dialectica? vbi phiſophia? vbi decantata merhaphiſica. Ad rem itetum, miſeratione illius diſcipulorumq;, & doctrinæ vetiſsimæ ſcribēdæ cauſa, ſic his nugis, ſeu nænijs ſatisfiet, ad. 1. Humor

mor adhuc fluens (non fluxus, & qui partem obsedit) retrogredi potest, quid deinde? Imo soli deo honos, sit, & gloria, cum de asini vmbra, aliisq; tricis multi agerent ego *T* id probaui, quamuis tunc increduli, modo fateantur. Ad institutum iterum, dummodo humor, qui fluitat, educatur ex venis, & p venas ipsas, per quas fluit secundum Galenum, & veritatem, venæ sectio illa reuellens est. *Reuellitur namq; apud omnes melius intelligentes, sentientesq; , quicũque humor, dum recta cogitur, retroq; regredi, eadem via, ac per eosdem canales, quibus antea deferebatur.* At q; hoc euidens est, sensusq; ipsi iudicare possunt.

Sed, qui circa reuulsionem Galenicam in pleuritide, mentis defectu aliquo, viæq; longitudine, & tortuosæ venarum labirinthi offuscamini, legatis, quæ viri, & in anatomia versati, & profundæ cogitationis scribunt.

V Thadd. dun. li.2. fol.54. *Similiter, quãdo venæ sectione facta, sanguis ad locũ læsum fluẽs, reuocatur, non vno tantum motu fertur, sed pluribus, iuxta venarum situs, ac quot fuerint eiusmodi motus, totidem etiam reuulsionum species, vnde contingit non rarò, vt vnica venæ sectione reuulsiones quodammodo multas faciamus.* De.2. dicit idem *V* vir in Argenterium. *Et venæ sectione in cubito facta, non educitur sanguis, qui est in musculis, sed qui est in vasis phlegmonen circũstantibus, a vena illuc senè coniuge diductis, neque educitur per musculos, vel per occultos meatus, quidquid Trincauellius, cũ suo græco Stephano.* Circa.3. manifeste recãtat (cum hoc quod nullius est momenti) pallinodiam, nuper enim, Anasthomosin, quid præter naturam, turpissime scripsit. De. 4. oppositum leges. *Tam certũm est, non posse exerceri deriuationem in pleuritide, quam certum est, non esse venas, quæ scindi possint, donec ipse assignat.* De.5. cum fides medica sit, reuulsionem in inflammationum principiis exercendam, deriuationem vero in illarum in cremẽtis, maioris põderis esse quæstionem, quam existimare possit. *Inferius pan.*

B. certissimũ est, quæ de demonstrationibus demõstratorum

torum maioris. Pro maiori tamen elucidatione dictorum,& vt vltima manus deriuationi in pleuritide imponatur, oportet, X Ioannis Fernelij definitionem, deriuationi assignatam proponere, est enim ad Galeni mẽtem, atq; omnem difficultatem absoluit, atque sic. *Deriuatio est humoris illapsi, tractus in vicinum latus, fit autem per ta ea vena, quæ in affectam partem inseritur, per quam ea modò alimentum capessit, modò noxiũ humorem influentem excipit, quo circa eum iniecto scalpello, ea vena præciditur, pars multitudine defessa, illac onus suum abijcit.* Hactenus ingenium insignius, hic enim ad vnguem, omnes deriuationis scopos reduxit, meo tamen vsui, seu veritatis probationi, insuper ego ostendam ex auctoribus medicis, *Maximum esse confinium inter euacuationem partialem deriuationemq; , quibus instrumentis prope partem affectam accedimus, atque circa illam remedia, sua ætate applicamus.* Cuius oppositum in reuulsione præstatur, *Cum in contrarium exercenda sit*, atque circa hæc est concordia, secundum vero corroborare, multum mea interest. Nam sic impossibiliter reuulsio secta vena cum deriuationis stabit venis atq; quantam cognationem ostendere possim, esse deriuationi, cum euacuatione, eo facilius, ex venis, per quas fit reuulsio, nõ posse exerceri deriuationem, facillime concludam, Y Hippocrates semper præbet optimum nostris cœptis initium, volens deriuationem sic præstandam. *Deriuatio in caput, in latera, qua maxime vergit.* Quæ verba sic explicat Galen. *Deriuatio est eiusdem generis, cum euacuatione, quæ per eam fit partem, quæ fluxionem excipit.* Ex quibus sic argumentor, sed deriuandus humor est circa membra nã fluxionem excipientem, ergo nefas est ad venas reuulsioni destinatas, ipsum attrahere in morbi incremento quibus suppositis irrefragabilibus tunc sic, sed ex venis, secũdum rectitudinem in bracchio, sectis reuellitur humor, igitur aduersus Hippocratem frustraq; deriuatio,

X 2.meth. c.5.

Y Lib. de hum. tex. & enar. 11.

ex

ex dolente parte, ficta tentatur, tunc præterea sic, sed pleura fluxionem excipit, ergo per ipsam educendus, tuncq; tandem, sed cucurbitula, eo tēpore, scarificata, lateriq; dolenti affixa, Hippocratis, & Galeni votis satisfacit, igitur in incremento est jubenda. Quod vero non semel Galenus Z deriuationem, appellet euacuationem, sic legimus. *Sed non minus à membri figura, & situ de sumpta est ratio sanandi partes, à phlegmone detentas, siquidem, horum quoq; primus scopus, est euacuatio succi, qui in affectum locum decubuerit atquo illum modo euacuare, expediat, ipsa illarum partium, quæ detinentur natura indicat, & hinc adducti, fluxiones, quæ in coxam decubuere, sectis venis, in poplite, aut talo euacuabimus, & ea pariter, quæ in vtero comprehensæ sunt,* Et rursus. *Ea quippe euacuatio facillime, & optime fit, quæ per venas vicinas, & affines parti affectæ.* Hæc Galenus, sed cum tales sint venæ in latere affecto diuaricatæ sequitur in his scarificādam cucurbitulam in incrementi tempore, & neutiquam lateris venas (ex quibus fit reuulsio) secandas.

Z Li. de cōstit. art.m. c. 17.

Neq; vero id displicere potest rationis, & methodi cultoribus, è quibus ille A præallegatus, qui maximā, his euacuationum differentiis, lucem attulit, sic scribit, *Sciendum est, hic solam deriuationem ex loco affecto euacuare, eamq; merito dicendam euacuationem, &c.* Sed hoc ipsum præstandum est, imitando naturam illiusq; motum adjuuando (cuius oppositum docet Galenus patienteis lateris, venis sectis) igitur tunc temporis nō sunt secandæ, probare vero ex professo, imitandam, ad juuādāq; naturam recte operantem, est tempus conterere. Vnicum B Galeni adducam testimonium, quantum ad rē attineat, judica lector. Agebat de indicationibus à parte sumendis. *Ita pectus, vbi interna eius phlegmone tentatur, per membranam, qua tegitur (Hypezocota vocant) aliquid in medium sui, pulmonumq; spatium transmittit, dabimus igitur ijs,* qui

A Lib. 1. ca. 2.

B 13. meth. ca. 18.

qui sic laborant, medicamenta, quibus tenuatoria sit vis, quibus, & viæ aperiantur, & quæ per eas, deferenda sunt, discecitur, ac dissipentur, &c. cuius cõtrarium Arabes venis illis nulla adhuc perstante fluxione sectis præstant. Quo circa, *Catinaria, & alij tunc euacuationes, in pectoris morbis timent, quando ægrotantes spuere, incipiunt, scientes illas esse auxilia causæ antecedenti debita, & in principio illorum morborum conuenire.* Neque sine Galeno.

Et vt receptu, circa deriuationem canam, duo tantũ restant breuiter proponenda primum ex effectibus oppositis deriuationis, & reuulsionis falso arrogatam deriuationem pleuritidi, secundo ex illis riualibus duas in Galeno dari simul veras contradictorias, primumq; velut corollarium memoria tenendum est. *In artis me dic.e.3.parte*

Corollarium

Reuulsio, & deriuatio sic differunt. 1. quoniam reuulsio est auxilium fluentis vehementer humoris. 2. sic instituendum in principio, atque. 3. in contrarium motus. Deriuatio è contra. 1. est illapsi humoris remedium. 2. sic incrementi, non penes contrarium motus, 3. per proxima, vicinaq; loca euacuans, sicq; fere sunt opposita, vt mutuos circa idem pugnent.

2. Quoniam hodie sunt etiam Pithagoricis similes, oportet, quãtum meæ tulerint vires in extremo errore hoc, æquali extremoq; remedio vti, conuenire tamen nos omnes in hoc oportet, non in omnibus inflammationibus vsum fuisse Gal. deriuatione, seu deriuationẽ docuisse, neq; potuit, vasorum aperiendorum defectu, ex enumeratione illorum, illorumq; curatione in Galeno animaduersa constat, imprimis, & maxime in pleuritide, in lecoris vero inflammatione, quis ignorat illa toties repetita verba? Vbi sic. *Ergo* C *pariter tum reuellẽdus, tum educendus, qui ad iecur fluit sanguis, interna in cubito secta vena*, & ne prolixior sermo euadat, idipsum, *In* D *lyene, ventriculo, pulmone, septo transuerso, mediastino, mesenterio, & similibus inflammatis*, In quibus deriuatio vena secta non

C 13. meth. cap. 11.

D Lib. de sang. miss. c. 16. & 13. meth.

E legitur

legitur,nec exigitur, est enim impossibilis. Sunt vero aliæ inflammationes indicantes deriuationē, primum quidem Gal. in principio reuellit, ad oppositūq; fluētes humores retrahit deinde fluxos iam ex venis partem nutrientibus,per proxima ex ijs,inquam,venis deriuās, sanguinem demit. Huius exemplum rei, est vteri inflammatio,multæq; aliæ,quibus sic stantibus,contradictorias accipite.

Contradictori *In nulla inflammatione interna Galenus vtitur reuulsione,& deriuatione ex vnica vena, in aliqua inflammatione interna Galenus vtitur reuulsione,& deriuatione ex vnica vena.*

Vniuersalem Galeni, & aliorum auctorum testimonijs rationeq; probaui,atq; inductione,circa quam multæ poterant impleri, paginæ, singularē probare, vestra interest,præcipuèq; in pleuritidis venæ sectione, quod impossibile esse ostendi reuellentibus euacuantibusq; solum, Hippocrate, & Galeno. Sed neque illa silētio prætereūda,quod. B. vel ab aliquo susurrone deceptus (adeo negligenter,simpliciterq; circa res serias,palestrasq; litterarias bonus vir procedit) vel mearum vigiliarum ignarus, vel vt egenus chartas impleret,vel etiā falsissimi testimonij reus, quæ sibi conscius, hæc typis mandare ausus est. *Hinc vsum cucurbitulæ scarificatæ quem quasi mortiferum in pleuritide, in quadam exercitatione. 22. cōdamnauerunt, in hac vltima. 23, quasi saluberrimum commēdāt. Diuina, si potes, quando isti fuerint veraciores.*

Emollit Gentes Clementia Cœli.

Sicq; ignoscendus sermo incomptus res tamen falsissima est, circa quam tenetur pallinodiam recantare, nā assumptū in exercitationibus (nec enim in. 22. id actū est, quatuor multo anterioribus) cum nono discursu. Vtrobiq; vnum,& idem est,solum est differentia,quod problematicè proposuerim, in discursu vtrum deriuationis vicem gerat? Quoniam communiter cucurbitula scarifi-

ſcarificata pro euacuante remedio accipiebatur ante meos ſudores vt in diſcurſu & in illis legere licet, nam in prima exercitatione, cucurbitulæ dicata, vbi elucent fundamenta præcipua (multas tamen domi habeo volentibus impertiendas) hæc licet legere. *Me impugnaturum Doctißimorum Virorum ſententiam, volentiū videlicet. Ante quam fluxio ceſſet dolenti lateri cucurbitulã adhibendã*, deinde, *donec fluxio ceßauerit ex toto, quod eſt opportunum tempus cucurbitulæ*. Subſequenter, ex. 4. Gal. teſtimonijs quorum præcipuum in diſcurſu adducitur) ex quibus, non licere ad locum, cucurbitula accedere, antequam fluxio reſtiterit patet idipſum quinq; probo argumentis, laqui ni auctoritate. Ex ſententia etiam Gentilis Iacobi de partibus, Meſuæo. Et omnis ſchola, ſed falſæ huic objectioni reſpondẽdo, cerrtſsima res ſuſpecta redditur, & quid cenſendum de homine in hoc furto deprehenſo? hoc tamen maximã cæcitatem oſtendit aut paſsionem, obſcuramq; mentem illius, qui in titulo noui diſcurſus, nequiuit inteſtinguere atq; ex iſta parentheſi, *(quã viri grauißimi etiam aliquando in principio pleuritidis lateri affigũt)* me meam veriſsimam, in meis exercitationibus traddi tam, luculentius confirmaſſe doctrinam, negantem tũc cucurbitam in principio, ſcarificatam (vt illi) ſed cum Galen. fortiter aſtruxi reuulſionem inquam euacuationemq; venæ ſectione, neque aliter, *At verum, vero conſonat, falſo autem nihil.*

Quare ſupereſt, vt pro impertinentiis, vaniſq; illi vera ſemper dicam, moneamq; vt Hippocrati, Galenoque invigilet, magna eſt enim prouincia illius, qui medicos inſtituit, ſi non præſtat, abſtineat ſin forte, prurigine ſcribendi tentetur, ſciat, eum prouerbio. *Non ex quouis ligno fieri Mercurium*, Et cum Martiali, quod.

Victurus genium debet habere liber.

Sed qnoniam (vt iam in superioribus dictum est) hæ assertiones sunt veluti relatiuæ, atq; relata, teste Arist. *Ad inuicem dicuntur, & vnum dependet ex cogitatione alterius*, proinde visum est (quæ in aliam occasionem seruabantur, & alio ordine obseruato) duas assertiones reliquas secundo nouo discutsui adjicere, vna prærerea vim, veritatemque alteri addente, proindeq; correlatiua est talis.

Lib. prædicamentorũ c de aliquid.

2. Assertio. *Iam pleuritis, fiens phlegmone prædictæ membranæ, atque dolorificus affectus, reuulsionem cum euacuatione citißime indicat, bis à principio lateris dolentis venis sectis rationalis methodus prospiciendum, docet.*

Verissima isthæc est assertio, veterrima, atq; circa quam innumeri auctores, neruos, atque ingenij aciem intenderunt, ac proinde non parum difficultatis inest huic, mihi præcipue, qui de alienis nihil assumere soleo, sed quod alij auctores, & vnde illi, semper inquirere decreui, atq; sic fidelem magis inquirens doctrinam, ab illis, illorumq; allegationibus falli timeo, prius tamen quam ad probationem accedam, fundamenta firma ponam cum Galen. dicente E *Debent enim arbitror ædificijs fundamenta iaci firma, & scaphis idonea poni carina, si quid ædificandorum, pangendorumq; in ijs futurum est firmum: vbi enim prima ipsa basis statim ab initio debilis fuit, qui fieri potest, vt quod superstruxeris futurum infirmum non sit?*

E 11. Meth. cap. 13.

Primo igitur non supponam, sed probabo, quod, *Quamuis admitti poßit quod pleuritis, quãdoq; incipiat, & fiat cum vitio sanguinis aliquo, & humorum in venoso genere, ex quo, natura, quod grauat, deponens ex errore, & quia pleura cedit, mittit portionem humoris ad ipsam, & pars etiam affecta dolore, fit consentiens vltro, & trahit ex eodem venoso genere quippe est communis locus materiæ, ex quo huiusmodi fluxus tractionis causa doloris fieri consueuerunt)* tamen plerumq; & fere semper sit pleuritis per defluxum, ex aliqua speciali parte, in qua

causa

causa antecedens, vigere cæperit, frequentius ex capite; quandoq; vero frigore comprimente partes pectoris. Sanguinemq; comprimente, in pleuramq; repellente. Aliasq; , medici non aliunde, communiter huiusmo di fluxum quam ex capite fieri autumant , atq; exiguo in de sumpto initio, latus inflãmatione tentari incipiēs, compressione (vt postea quando de inflammationis ge neratione sermo sit) pleuram implet. Licet enim verū sit humorum, & sanguinis esse officinam, ridendi tamen sunt, qui cum sese philosophiæ, & disputationū gubernacula obtinere credant, ignorát, duplicem (inter mul tas alias) assignari causam, quarum altera remota est, quæq; non ingreditur effectus essentiam, sed extra ponenda est, vt in pleuritide Iecur , & vena caua , legant igitur antiqum illud , cæleberrimumq; Anacharsidis scithæ apud Arist. F Qui interrogatus , *Cur in scitia non sunt Saltatrites (vel vt alia littera hbhet sybillatricis) qui respon dit, quia non sunt vites.* Hæc ille, innuens vites vinum , vinum vero saltantes excitarer, sic enim de suo villico cō querebatur Horatius, grauite, pigreq; saltante. F 1. post. cap. 4.

Nec vicina subest vinum præbere taberna,
Que possit tibi : nec meretrix tibicina, cuius
Ad strepitum salias terræ grauis. 1. Epist. ad villicum.

Ad rem tamen, *cum tardi sit ingenij* Cicerone G teste) *Riuulos consectari, fontes autem rerum non videre*, Operæ prætium erit fontem, verumq; dogmaticæ medicinæ aucto rem, Hippocratem primo consulere, qui non semel, aut bis, sed sæpissimè (mirum in laconico sene) pleuritidē à cerebro genitam, nobis reliquit scriptum , in quibus locis licet diuersa in sequātur assumpta eidem tamen, vnicæq; veritati semper attestatus est. Ex quibus maxi mam fidem nostræ sententiæ, scuveræ ipsius doctrinæ accessuram, nemo sanæ mentis negabit. In vniuersum enim de septem capitis fluxionibus disputans sic stabiliuit G Ad oratore.

biliuit, H *Magis autem in thoracem præ frigore fluit, propterea*
H *Lib. de locis in homine.* *quod facilis est fluxio ad guttur, vt pote non contectum,* Et statim sigillatim scribit. *At vero cum in thoracem fluxerit, & bilis fuerit, ex hoc manifestum fit, dolor lateris mollitudinem ocupat, & clauiculam eiusdem partis, & febris adest, & lingua superne pallida, ac viridis fit, & ex creat compacta,* Et quæ secuntur, idem, vt fuit diuinus, post quam ab incũnabulis medicinæ originem pleuritidis docuerat, ad motbos per anni tempora superuenturos, accedens, & quæ ex nescessitate sic accidãt, inquit.
I *3. Aph. 23. & com.* I *Hyeme vero morbi laterales, pulmonis inflammationes, grauedines, atque raucedines, tusses dolores pectoris, laterum, &c.* In cuius enarrat. Gal. sic. *Verum hyemis proprios morbos hosce vult esse, later & pulmonis passiones, quoniam instrumenta respirationi inseruientia ex frigiditate lædũtur, cum alia, ita possimus bene obtegere, vt nihil aut minimum sentiant ambientem frigiditatem, anhelitum vero nemo potest cohibere, neq; aliter datur spirandi facultas, obhanc igitur ipsam frigiditatem, tusses hyeme maximè fiunt, & laterum dolores.* Hãc frigiditatem, antea Aquiloni arrogauerat per hæc verba.
K *Lib. 3. aph. 5. & com.* K *At si Aquilonia fuerit, costarum dolores, & pectoris, quando hæc tempestas præualuerit, talia in morbis expectare oportet.* Hactenus ille, quæ rursus fidelis illius commentator sic explicuit. *Eadem Aquilonis frigiditas etiam thoracis dolores efficit, communi etiam, & ad alias partes læsione, & illam quoq; quæ fit ex respiratione assumentis.* Nec his contentus Hippocrates (tantæ molis erat isthæc doctina) sic scribit.
L *Lib. de aere.* L *Quæcumq; vero ciuitates, his ex opposito sunt sitæ ad ventos frigidos,* additq; . *Morbi autem populares, seu epidemici hi sunt, pleuritides (vel vt alia littera habet pleuritides multæ) & quos acutos esse morbos, receptum est.* Quæ omnia mira similitudine, & illius ingenio digna Galenus (quamuis circa illam illum. Ioãnes Langius, alijq; perstrinxerint, meo tamen juditio perpetam, expurgatio tamen non est huius loci) dicens.
M *3. Aph. 14. com.* M *Caput enim prius tepletũ est in calida, atq; humida*

humida constitutione, frigus autem superueniēs veluti manus quadam extrinseca capiens, ac premens quandam veluti spongiam, cerebrum exprimit, & illam quæ in ipso continetur humiditatem, hæc vero delata ex vno loco in altum, ex his quæ faciles sunt adpatiendum, multos generat morbos. Hactenus Galenus. At bonus senex de compressione pectoris, laterisq; ab externis, sic sanciuit. N *Et quum riguerit, ac perfrigeratum fuerit, tum caro, quæ in latere est, tum venæ cōtrahuntur, ac conuelluntur, & quantum in ipsa carne est bilis, ac pituitæ, aut in venis, quæ in ipsa carne sunt, id magna ex parte aut totum secernitur, introq; compellitur ad caliditatem, carne extrinsecus condensata, atque id ad latus affigitur, & dolorem vehementem exhibet, & per calescit, & per caliditatem attrahit ad se ipsum ex vicinis venis, ac carnibus pituitam, ac bilem, atq; hoc sane modo fit.* Hæc admirabilis Hipp. O Cœlius Aurelianus antiquus auctor, postquam docuerat, *pleuritidem magis prouenire ex profunda perfrictione* addit. *Frequentat etiā biberno magis, quam autumni tempore, quod hyemi vicinatur.* Sed videamus P Auicenā, circa pleuritidis generationem, dicentem. *Et quandoq; (ne cures multum quondoq; est enim baculus assiduus) facit cadere in pleuresim repletio humorum, quando accidit in parte capitis, aut parte pectoris, aut in quibusdam venis conjunctis partibus pectoris, aut effundentibus ad partes.* Rursusq;, *Et pleuresis quidem plurimum accidit in autumno, & hyeme, & proprie post ver hyemale, & multiplicatur in vere hyemali, & exufflatione septētrionis, propter multitudinem superfluitatum, aut propter coarctationem superfluitatem, & multiplicantor cum eo* (videlicet Aquilone) *dolores laterum, & costarum, & proprie successione meridiei, & in æstate, & cū exuflat meridies minoratur valde, &c.* Hæc Auicēnas, cuius vnum interpretem videamus, saltim Iacobum, virum (me judice) non spernendum. *Pleuritis* (inquit) *circa finem autumni multiplicatur in repletis cholera, cum austrina fuerit, & pluuiosa æstas, & etiam autumnus, quia multiplicantur in istis temporibus superfluitates in capite, & pe-*

N *Li. de morb. pag. 191.*

O *Lib. 2. c. 13.*

P *Fen. 10. tra. 4. cap. 1.*

In eodē loco.

Q *Iacob. de partibus in com.*

pectore, quæ in fine autumni similanti hyemi, frigore noctium expressa, à cerebro descendunt in pectus, & ibi coarctantur. Sexto pleuresis minoratur, idest raro cōtingit in regionibus, & aeribus, & ventis meridionalibus, scilicet vaporosis calidis, & humidis, secundum formam aliam ab hac, idest in corporibus non cholericæ complexionis, vel in cholera abundantibus, vel cum non succedit frigus, quod exprimit à superioribus, & comprimit in pectus superfluitates in dictis aeribus, & regionibus, & ventis adauctis. Hactenus ille, & vndè o recentiores Auicēnæ expositores, plethoricam in illius monumentis eduxistis pleuritidem? ostendite vbi legeriris? Inuito enim procul dubio imposuistis, & eius genuinis discipulis, ex quibus constat, *Plerumq; & fere semper pleuritidē ex fluxionibus proficisci*, Postquam autem hic adduxerim Galeni pulchrū locum, omnes rheumaticos affectus ad caput, cerebrumque reducentis in frequentiam pleuritidis promissam appingā, ait enim Galen. R *Nihil igitur mirum, vel cerebrum, vel etiam interdum totum caput, vbi aliquid coacerbauit excrementum, in aliquam partem imbecilliorem expellere, aut aures, aut occulos, aut tempora aut labia, aut dentes, aut buccas, aut palatum, aut gingiuas, & gurgulionem, & tonsillas, & quæ illic sunt glandulas, atque vbi nullum ex iis fuerit imbecille in thoracem pulmonem, &c.* A quo, cum Hippocrate, & Auicena pleuritis ex cerebro capiteq; proficiscitur, proindeque rigida illa sententia Doctissimi S Ludouici Mercati riualse comprehendit, dicentis: *Ignorare quidem particulam transmittentem, artificis potius suæ artis ignari est, quam artis defectus.* Hactenus ille, quod si rantum decipiuntur medici in curatione, quantum in cognitione, quid de medicis illis? & de illorū ægrotis dicēdum?

R 2. de dif. feb. cap. 10.

S De cōmuni, & pecu.

Circa pleuritidem sanguineam aduertere oportet, nec frequentem, nec feram, nam (quemadmodū alias dixi in errorum impugnatione) annotatam habeo, imprænsentiarum tamen, satis erit, primum aduertisse ex

phrasi

phrasi Galeni, mitissimā dicentis, *T Mitissimi enim sunt lateris dolores, in quibus cruenta sputa reijciuntur.* 2. tarū esse morbum, pleuritidem illam, *V* notat enim, *In quendam ægrotum incidisse.* Præterea & rustici sciunt, morbum ex frigore subortum, atq; autumno in *X quo sanguis imminuitur, sed si, est plerumq; & frequentior pleuritis sanguinea.* Cur Hippocrates inter morbos sanguineos, vernalesq; non constituit? vel aliquis auctor docuit? sed aduersus rationem, atque figmentū, seu fuga est tamē argumentū. Nam vt ex Galeni doctrina constas. *Y Morbi vernales plurimi (contra è diametro ac hyemales) motis humoribus à centro ad circumferentiam committuntur, at pleuritis, hyemales, atque autumnales motu humorum omnino opposito, atque à circumferentia ad centrum fiunt.* Ex hyemali videlicet antipatistasi, Igitur, nec plerumq;, tantum abest vt semper, sed rarò ex sanguine venaq; caua pleuritis fit, ne dicā nūquam. Secundo, non supponendum sed probandum. *Quod quoties se obtulerit morbus dependens à causa conjuncta, & antecedenti, à qua adhuc fluxu continuo de sumitur, vel de sumi facilè, & proximè periclitatur,* Prudentior medicus tenetur (præcipuè accedente magno sympthomate) curationem aggredi, ex correctione vtriusq; si potest, vt in pleuritide. *Vanissimè enim quis, in mundatione, contenderet riuulos congerendos solum.* Spretis iam congestis, relictisque aquis pene fenestras ingredientibus, & (vt dicitur) os attingentibus, ægrosque suffocantibus, neq; vnquam, quēquam, vel initiatum medicum latere potuit. *Vtendum reuulsione, ad distantissima, in præcauendis ægrotaturis ad tempus, nunquam sic in acutis, nisi illum, qui reuulsionis tres species confundit, vnoq; callopodio omnia metitur.* Probatur breuiter, māca enim esset, & deficeret ars medica, nisi docuisset, quod quemadmodum morbus simplex, simplicem, sic multiplex, & compositus multiplicem, & compositam indicationem, remediaq; insinuat, ita etiam, in causis

T 6. Epid. 4. com. 44.
V In comentario eodem.
X 1. de nat. hum. 36.
Y 3 Aph. 20.

 ipsis

ipsis morbos efficientibus, discurrendum,& forte,in istis magis,ob hanc rationem: quoniã cum causæ agere, effectumq; producere sint aptæ natæ, & sæpe vni effectui sint concausæ, illarum qualibet contempt1, obliuionive mandara (vt si quis contra multos pugnans,saltim minus fortem contemnat) soler ab illa occidi,lædi

Z 11.meth.c.4 ve, quam ob rem sic suadebat Gal. Z *Si plures causæ aliquando coibunt, omnibus per contraria occurret, &c.* Idemq; sic phlegmones indicationis docet. A *Phlegmones vero*

A 13.meth.c.2 *quæ in generatione adhuc est, duplex indicatio est, veluti in reliquis morbis omnibus, quicumq; in gignendo adhuc sunt, ne dum absolutionem sunt nacti, ostendimus. Nam quod eorum iam est generatũ, id medicæ artis parti, quæ morbos curat,subjicitur, quod in generatione adhuc est, parti, quæ futurum morbum præcauet,* Rursusq; *Vacuatio phlegmone affectorũ excogitata est duplex, aut translato ad alias partis, qui in agra continebatur parte,sanguine,aut a corpore pulso satius profectò est vtraq; vti.*

B 13.meth.c.9 Qui, B si quando *priorem esse indicationem eam, quæ in hibeat humorem ad affectum locum confluentem scribit,quam fluxi euacuationem cum* mica salis medici,intelligendus est. *Loquitur enim de phlegmones medella in communi*, abstrahendo tamen ab hac, vel illa, quæ citissime potest interficere, vt Angina,perihneumonia,& impresentiarum, à phlegmone dolorifica partis sentientis, indicatione sumpta, à parte. Nam inter indicationes partis,altera est ab acuitate, heberudineq; sensus,de qua Gal. C *At quæ acuti*

C 7.meth.cap. vltim. *sunt sensus,eorum vires dolore exoluuntur.* Pleurã vero esse talem constat,vnde elicitur, phlegmones ratione loci affecti,& humoris illas committentis, tantum differre, quãtum, nec breui tempore, nec papyro colligi potest, nec hic opus est,vel ob id præcipuè, quia prouectiorib⁹ hæc competunt. Itaq; pro acuitate, heberudineq; sensus partis phlegmone affectæ, violentaq; fluxione accidit, vt patiẽs maximo, remisso, vel exiguo dolore exagitetur,

gitetur, vt in carnibus, partibusq; carnosis cernere licet, quæ verissima cum sint. Quis Hippocratis, ac Gal. præceptis, vt decet intellectis, experientiæ, rationiq; innitens in maximo dolore, à principio, lateris dolentis venas nō secabit? Ille, ille cū credulis (vt cū Averroo loquar Auicennam sugillante) qui clamat quidem, sed nescit, quid clamet.

3. Vt multa futilia excludantur, de rectitudine obseruanda, societateq; firmiter tenendum, Catixin Hippocraticam, Galenum intellexisse, *De ea rectitudine, qua dextris dextra, sinistra sinistris respōdēt, rectaq; sūt, quā in venarū sectione seruandam statuit.* Nam vt locum cōtrouersum non omittamus. *Quin D & pleuriticis, quæ edirecto.* Et præcedēti, subsequentibusq; capitibus id ostendit similiter con firmans sententiam auctoris dicentis, *E Qua dolor afficit parte.* Ac si dixisset, si inflammatio dextrum occupet latus, vena in latere dextro aperiēda, si sinistrū, in sinistro. Atq; in commentario sic explicans. *Recto à latere dolēte tramite*, comprobatque influxibus sanguinis criticis, tandemq;, Galeno recta dicuntur, dextra dextris, & sinistra sinistris, non recta, sinistra dextris, aut dextra sinistris, quamuis illum quidam torqueant, parum animaduertentes, sententias alias de rectitudine cum Galeno, bellum irreconciabile pati, atque nunc hæc subjecisse sit satis, ad probationem descendam.

D Lib. de sang. miss. cap. 16. 3. cris. 3.

E 4. acut. 73. & vbiq.

Conclusio validissima est auctorum testimonijs, cōprobanda axiomatibus, artis nostræ, methodo indicationibusq; innitentibus, præceptis denique, de quibus Gal. sic. *F Singula medica præcepta, atque vniuersim omnia præcepta in primis vera esse debent, secundo vtilia, tertio iactis principijs consentientia, ex his enim tribus legitimum præceptum dijudices, nam si vnum ex dictis præcepto desit, statim neq; præceptum id dici merebitur*, Hactenus ille. Ego vero sic argum. atque ex maximo præcepto.

F Lib. de optima secta ad Thrasyb. c. 1

G 7.meth.c.12 Arg. primum. Sic, atq; ex maximo præcepto *G In curatione rationali, multiplici suggesta indicatione, vrgentiori est succurrendum, altera non neglecta*, Sed in pleuritide, & quauis inflammatione est duplex indicatio, igitur vrgentiori est succurendum, altera non neglecta. maior est principium, minor est euidens ex dictis, fundamentisque, igitur, vrgentiori est succurrendum, tunc sic vrgeat pro veritate, nobisq; dolor, & probatur, fluxio timetur propter dolorem, igitur dolor magis timetur, ans est ita euidens, vt nec riuales, nec quisquam sanæ mentis vir, illud negare audeat, constabit ex philosophico principio. *H Propter quod vnumqodq; tale, & illud magis*, Igitur dolori est sucurrendum, magis vrgenti, sed vtrumque fit, sectis venis in principio, lateris dolentis, igitur ab initio veniunt secandæ, omnia argumenta concludunt, hoc magis. Sed si placeat Arabistis, vrgeat magis fluxio (nil intererit fuga) succurrendum est necessario vtriq; cum licuerit, & quotiescumq; potuerit elegans medicus, secundum artem medēs fluxioni videlicet, & fluxo tunc sic. *Ambobus præsentibus, simulq; postulantibus nullum est negligendum*. Sed negligunt alterum (præcipue in tempore præcipuo ad venam secandam) Auiceniste venas secantes ex remotis, & satisfaciunt vtriq;, ex dolente mittentes sanguinem, igitur conclusi sunt.

H Axioma.

Principium medicum. Secundum. Assumpto etiam axiomate communi. *I Cum ex mora periculum imminet, maioris numeri remedia competunt*. Sed in veræ, exquisitæque pleuritidis medella, ex mora periculum imminet, igitur in hac maioris numeri remedia competent, discursus est legitimus, maior est vera, minor similiter. Igitur, sed reuulsio cum euacuatione sunt remedia conueniētis numeri vt probatū est, probabiturq;, igitur hæ conueniūt, sed hæ simul fiunt ab initio sectis venis dolentis lateris, igitur à primo ad vltimum, hæ sunt faciendæ.

3. Sic. *Tempora K morborum sunt motiones causæ mortificæ*, ex Gal. doctrina, eodemq; teste, *Euacuationes causis instituuntur*. Igitur pro motione cita, aut tarda, cita aut tarda retractio remediaq; debentur, ans patet, consequentiam praxis confirmat, *Sed velocissimè causa mouetur in pleuritide, & qualibet interna inflammatione*; Igitur velociores debent esse euacuationes, ans probat definitio morbi acuti in.1. discursu adducta, con est dignitas apud Hippocratē dicentem. *L Extremis morbis extrema remedia*, Sed hæ præstantur sectis venis lateris dolentis, à primo die, igitur hæ ab initio veniunt scindendæ.

K *Lib. de opt. sect. ad Thrasyb. c. 39.*

L *1. Aph. 6.*

4. Non aliunde, quam ex Galeno iubente, *Medicum M rationalem, ex indicationibusq; curantem teneri, dirigere remedia in illā parte, in qua est causa causæq; principiū*. Ex quo sic, sed in parte dolore affecta, latereq; (vt plurimum) est causa, causæq; principium, igitur in latus dolore affectum remedia dirigenda sunt, euacuationes scilicet, maior (nisi displiceat) est *N* Hippocratis etiam, *In celeberrima hystoria. Ex margei famula dolentis ad causam, causæq; principiū deueniendum, &c.* Minor vero est Galeni dictis. *O Porro in doloribus incipit quidem causa, ab eo quod affligitur (recensuit intemperiem, calorem, partisq; debilitatē) sed quidquid est phlegmones, id suprapositæ partes efficiunt.* Igitur à supra positis partibus sanguis detrahendus est, sed hoc præstatur ab initio sectis venis lateris dolentis pro reuulsione cum euacuatione, igitur hæ à primo die, aut hora sunt secandæ.

M *Passim, & vbiq; præcipue ad Thrasyb. citatum.*

N *2. Epid.*

O *13. meth. c. 3*

5. Quum omnis curatio rationalis fiat per Indicationes, ex rei natura petitas, ea quæ fit secta vena, demptoq; humore, ex parte dolente, methodo videtur cōsonans, morbo videlicet indicantē, hoc est digito signāte sui ablationem, ex quo sic. *P Id auxilium, quo indicante, postulanteq; morbo satisfacit artifex est vere rationale.* Sed venæ sectio ex latere dolente est talis, igitur ea sola est in pleu-

P *Principium meditum.*

pleuritide auxilium rationale, maior est indicationum principium, minor experientia, atq; ratione patet, ablato enim ex affecta parte humore, causæ, morbusq; aufertur (ad quorum ablationẽ doloris cessatio sequitur) quos sui ablationem inedicare, est certissimum, atq; ex ea parte, vbi est tumor, nec enim aliunde, adistantissimis inquam, quia nec ipsæ possunt causare dolorẽ, nec illæ, illinc indicant sui ablationem, igitur venæ sectio reuellens, atq; ex parte euacuans, in pleuritide est rationalis, atq; talis secundum rectitudinem facienda,

Q 3. meth. ca. 1 dicente, docenteq; Galeno. *Q Siquidẽ absurdum est, aliud esse, quod curandi rationem præscribat, aliud quod curetur, etenim indicare de se quidq; magis potest, quam de alio.*

R 12. meth. c. 1 6. Ex præcepto. *R Affectus vnde maius homini impẽdet periculum, primo curandus, sed dolor est huiusmodi,* Dolor igitur primo est curandus, maior est præceptum Galeni dicentis, *S Interim non primus modo sed solus,* Quibus verbis in-

S 3. meth. c. 9. nuit, etiam si cessarent reliquæ indicationes, etsi alijs nocerem^p morbis, causisve, dolori, vel vrgenti alioquin affectui soli, esse subveniendum, minor est theorema medicum, igitur, sed vtriq; succurrimus, & dispositioni dolorem facienti, & dolori, sectis abinitio venis dolentis lateris, igitur abinitio debent secari.

7. Sic, quales debent adhiberi euacuationes in fluxionibus fortibus incipientibus, tales sunt in pleuritide incipienti imperandæ, sed influxionibus vehementibus, & ad partes vel principes, vel iuxta illas sitas, vel sensibilissimas, sunt adhibẽdæ reuulsiones cũ euacuatione, igitur similiter in pleuritide incipienti. Maior constat ob acutiem, atrocitatemq; pleuritidis, minor Galeni

T Lib. de sang. miss. ca. 19. est viua voce dicentis. *T Quippe reuulsiones cũ euacuatione, magis adhiberi debent in fluxionibus incipientibus.* Igitur sic debent adhiberi, sed impossibile est has adhibere simul nisi venis sectis lateris dolentis abinitio, igitur sic est præs-

præſtandum, niſi proteruiant.

8. arg. Quot ſunt morborum ideæ, ſeu formæ, tot debent eſſe curādi rationes, ſed in pleuritide ſunt plures morborum formæ, igitur plures debent eſſe curandi rationes, maior eſt apud Hippocratem dignitas, ſic ſtabilientem. *V Ex quo multæ ſunt eorum formæ, & multæ quoq; illorum curationes*. Eſt enim vnitatis ſolutio, intemperies, & tumor, vnde eſt dolor, & inde illud Auicenæ. *X Apoſtema eſt compoſitum ex omni genere morborum*. Igitur multiplex remedium exigitur, ſed hoc præſtatur ſectis venis dolentis partis (dempta enim fluxio, inhibetur phlegmones augmentū, medemur vnitati ſolutæ, demimuſq; intemperiem, ſicq; aboletur dolor) igitur à principio ſic eſt faciendum.

V 1. de nat. hu. text. 7.

X Apoſthema tis definitio, Auicenna.

9. Ex præcepto. *Y Quandocumq; in curationibus concurrit aliquid, quod habet rationem cauſæ ſine qua no huic primo obſiſtēdum*, Sed dolor magnus eſt huiuſmodi igitur illi primo obſiſtendum eſt. Maior conſtat, minor eſt Galeni dicentis, ex Hippocrate. *Z Primo igitur auxilio, ſi dolor is ſanari, vel mitigari fomentis poßit, tentandum præcipit Hippocrates*. Igitur cætera præcepta huic obſequi oportet.

Y Axioma medicum.

Z 2. Acut. 12

10. *Illæ venæ ſunt ſecandæ in internorum curatione, quæ A velociſsime, & plurimum partes principes euacuent*, Sed venæ ſectæ affecti lateris, hoc præſtant citius propter ſocietatem, igitur tales ſunt ſecandæ. Maior ex eo probatur quod principibus partibus ſanis viuimus, & è contra animа agitur, ſicq; illis ars, maxima cura prouidere decet, debemuſq;. Minor eſt Hippocratis atq; Galeni, eſtq; rationi conſentanea, igitur intentum.

A 4. Acut. 25.

11. Ex illo latere facienda eſt reuulſio cum euacuatione vbi eſt inflamationis radix, ex ſupra probatis, ſed in affecto latere eſt radix inflammationis, igitur ab affecto latere facienda eſt reuulſio cum euacuatione, maior eſt de ratione reuulſionis, paſsimq; docetur à Galeno

B
1. Acnt. 35. com. leno, minor est ipsius dicentis. B *Tū quod nonullorum latus affectū liuore videretur, vbi scilicet inflāmationis erat radix, &c.* Igitur ex latere affecto facienda est euacuatio cum reuulsione.

12. Et vltim. ex Auicenæ consilio. Eodem modo curanda est phlegmone pleuritica, quo dictum barbaris. Aposthema, igitur à dolente latere sanguis est extrahēdus, ans est verum, phlegmone enim & aposthema idē sunt, con. prob. C *Curatio Aposthematis quatenus Aposthema est extractio materiæ extraneæ quæ excitat Aposthema*, Et Galeni idipsum volentis, igitur sed hoc fit à principio sectis venis lateris dolentis, neq; enim aliter eis iure potest cessare fluxio perstante dolore.

C
De Aposthematibus.

Relictis igitur omnibus tam theoricis, quam medicinam facientibus auctoribus nostri temporis (omnes enim à principio lateris dolentis venas secandas iubent cōtra prorsum ac fæces arabicæ) vnius aut alterius tātū primum, Petri Pauli Mexendæ methodi doctissimi auctoris decisiones, pro colophone apponam, ait enim. D Quando ergo intrinsecum aliquod membrum inflammatione, aut alioquopiam affectu laborat, qui sanguinis missionem ex postulet, ea in extremis partibus nēpe bracchio, poplite, aut pedibus delingenda erit vena, ex cuius sectione circunstans patienti particulæ sanguis, ab illa citius euacuetur, seruata interim affecti lateris rectitudine, hoc autem in quouis inflammationis tempore, in quo venæ sectio conuenit, perpetuo seruari debet, præterquam vbi per affectam partem est euacuandum, vt in diuturnis affectibus summota prius plenitudine corporis. Nam si ex opposito latere in aliquo inflammatæ partis tempore mittere sanguinem conueniret, id in phlegmonis initio potissimum conducere, videretur, quippe cū propter alia, tum propter increscentem

D
Li. 2. de euacuandi rat. pag. 89.

centem dolorem, tunc maximè inflammatio augeatur, cuius incrementum prohibere, & dolorem mitigare totis viribus debemus, fluentes humores ab ipsa retrahendo. Cum autem in inflammationis initio multa sanguinis portio circa affectum locum sit collecta, quæ nisi ocyus remoueatur, phlegmonen, & dolorem augere est apta, ex quo rursus humores alios attrahi necesse sit: haud mirum si in eo tempore etiam, secta ex eodem latere vena, plus auxilij, prædictis incommodis succurrendo afferat, quam si ex opposito fieret: illa namq; eius lateris venæ sectio, præter quam quod semicorruptũ sanguinem citius euacuat, etiam fluentium humorum motum retrahit, vt pote cum sanguinis, & reliquorum, qui eidem commixti sunt succorum, ad aliquem locum defluxus magna ex parte ex eodem latere fiat, cæterum quod in phlegmonis initio (cum primum videlicet inflammata pars rubicundior, & tumida cum dolore extiterit: aut si propter membri profunditatem, rubedo, & tumor conspici nequeant, quando dolor, aut grauitas in affecta particula sentitur) multa sanguinis copia iam fluxerit, ijs haud obscurum est, qui modum, quo præter naturales tumores generantur, nouerũt. Etenim priusquam in mẽbri sinum fiat sanguinis resudatio, necesse est, circũstantes venas, tam magnas, qua paruas repleri vsq; adeò, vt quæ antea obtenuitatem videri non poterant, tunc vero repletæ manifeste conspiciantur, quemadmodum in inflammatis occulis euidenter apparet, quando igitur ad tantam repletionem circunstãtes illæ venæ deuenerunt, vt vlteriorem sanguinẽ amplius continere nequeant, tunc primum ex capillaribus venis ad vacua spatia, quæ in medio sunt, incipit resudare, quẽ post modo putrescere necesse est, si continens ipsum pars, calida fuerit, nisi ob illius paucitatem prius per halitum digeratur, itaque secta abinitio eiusdem lateris

vena, phlegmonis in crementum prohibet, & sanguinē fluxionij paratum euacuando retrahit, & dolorem vel ex toto remouet, vel manifestè minuit. Missus autem ex opposito latere sanguis, si quam vtilitatem affert, illa aut plane est obscura, aut non statim percipitur: nec mirum, si euacuato primum bono sanguine, & semi cor rupto intra corpus retento prædictas vtilitates afferre nequeat. Proinde cum pectus, cor, pulmo, septum trāsuersum, jecur lien, ventriculus, intestina, vel mesenterium patiūtur, siue vnumquodq; seorsum; siue ex dictis aliqua simul, ita tamen vt venæ sectionem conuenire adjudicaueris ex intrinseca cubiti vena (quam basilicā quasi regiā dixeris basilicā, nunc passim appellāt) illius partis quæ dolore infestatur, sanguinē mittere côueniet. E Martinus Akachia doctissimus profecto vir, & Galeni maximus sectator postquam demonstrauerat, in pleuritidis curatione à venæ sectione lateris affecti inchoandum, postremo sic discurrere non dubitauit. In dictis affectibus vacuandum corpus, & retrahendus humor est, qui in affectum influit locum, statim quidem, si omnino fieri potest. Nam lōgiore mora fluxio augetur sanguis spatijs intermedijs infercitur, affigiturq;, ac putrescit, & in malam qualitatem corrumpitur, locusq; affectus in calescit, & imbecillior redditur, incommodior ergo est Vacuatio, & retractio, quæ serius fit, contra vero commodior ea est, quæ antequam aucta fluxio & inflammatio sit, & humores infarcti, & locus imbecillior redditus sit, tunc enim & facile, & citò & tutò recursus fit humorum in corpus. Nam antequam vehemēter aucta fluxio sit, vniuersum corpus vacuatur, sanguis nondum infercus promptè retrahitur, & qum partis robur nondum sit solutum, hunc valide impellit. Intro autem reductus nullam habet malam qualitatem, quare nec febrē parit nec nouam defluxionē: quod si diutius

E In com. ad ar tē paruāGal. pag. 622.

cunctę

cunctemur, augebitur fluxio infercietur humor, atque corrumpetur, tractui, & pulsui minus parebit, parsq; affecta imbecilla reddetur, quare ab affecta parte ægre humor retrahetur, neq; imbecillitas valide impellet, & quod in corpus remeat, computruit, vnde febris nascitur, aut si in aliquam partem à natura propellatur, noua fit, & in aliam partē fluxio, aut eò redibit humor, vnde effluxit. Rursus si ex opposito latere prius euacuemus, relinquemus partem affectui respondentem adhuc plenam, & inquam non possit humor, quem intro repellere studemus, se se recipere. Quare interim se se in affectæ partis intermediis spatijs affiget, ac infercie', putrescet q;, & affectum augebit, & alia, quæ nunc retuli incommoda adferet. Adde quod iteranda erit sanguinis missio ex latere affectæ parti respondente, non minor quidem quam prior, quod non sine incommodo fiet. Si vero ejusdem lateris venam secemus, vacuabimus, vt dictum est, non aliter, atque ex opposito latere vniuersum corpus, simulq; ex affecto loco humorem retrahemus. Et partes hac vacuatione inanitæ à vicinis, atque hæ ab alijs trahent: atq; vnica venæ sectione vacuabimus, & humoris cursum in cōtrarium reuocabimus, nec iterare sanguinis missionē cogemur, siquidem integrā vires ferre possunt: sin minus hanc in duo partiri oportebit. Ex his perspicuum est, retractionem tū celerius, & antequam impacta venulis, ac inanibus spatijs sit fluxio, fieri, quare ex eodem latere cōmodius, quam ex opposito sit vacuatio, hactenus ille, atque ex communi omniū sententia, ad illā quæ prima est ordine assertionem vltimo accedam.

Reuulsio ad distantissima inæqualis est pleuritidi, & cuicumq; internæ inflammationi: pernitiosa vero, quatenus veræ reuulsionis ab Hippocrate Galenoque assignatæ occasionem vsurpat. 3. Conclus.

2. phisic. Supponam primum, philosophiam medicæ arti subalternatam docuisse, *A proportione maioris inæqualitatis actio nem fieri*, Sicq; medicos auctores accepisse vsq; adeò vt sancitum sit, tantum abesse vt minora remedia ad sanationem conferant. vt ab ab Aræteo Cappadoce dictum

Cap. de elephantiasi. sit. *Necesse est auxilia valentiora esse morbis, nam alioquin ipsos non substollent, proindeq; fit, vt elephātiasis curari non possit. Quippe qua nullum auxilium maius inueniri possit*, Hactenus ille, ad conclusionem.

Hæc conclusio duplici constat parte, vtraq; tamen verissima est, prima F æqualitatem remediorum respicit, quam omnes quæstionarij amplectuntur, vbi legi potest secundæ veritas etiam in probationibus aliarū præcedentiū elucet, nihilominus comprobanda est, sitq; primū argumentum sumptum à definitione reuulsionis. G *Estq; reulsio sanguinis missio qua nunc fluentem præternaturam ad locum quempiam affectum, sanguinem, in contrarium sui motus, ex vena et cumq; longinqua retrahere, & vacuare contendimus*. Sed venæ sectio à distantissimis sanguinē in partē fluentem non retrahit, igitur venæ sectio à distantissimis inæqualis est in pleuritide.

F Curat. æqualibus fit contrarijs.

G Reuulsionis definitio optima.

H Axioma medicum.

I 5. meth. c. 15

2. Sic, H *In quibus morbis non dantur induciæ expectandi à leuioribus non non est inchoandum*, I *Sed in pleuritide, & quauis inflammatione interna, non dantur induciæ*, igitur. Maior est axioma, præceptumq; Galeni, minor est morbi acuti definitio, igitur tenet con. sed Reuulsio ad distantissima, nō solum leue in acutis, sed leuissimum est remedium, igitur ab ea non est inchoandum, impertinens ergo in pleuritide, & quauis inflammatione interna est, atq; inæqualis.

3. Sic, qualis est scopus exposcēs, talis exigitur reulsio, remediumq; sed distinctus est scopus in reulsione acutos curante, & chronicos præueniente, Igitur etiam remedium distinctū debet esse, maior est axioma

indica-

indicationum, minor patet ex Gal. docente. K *Veluti cõsuetudine, moroséq;, consuetudinem fluxionis tollendam est, reuulsione facta ad distantissima*, at vero idẽ testis est, *Scopos, vsusq; reuulsionis esse auertere humorem iam in partem fluentem exonerare naturam, tollere dolorem, euacuáreq; vt valeat residuum natura vincere*. Quod quãuis verissimum sit, probatur tamẽ ex appositissimo Galeni loco, & fere in simili casu, dum dicit. L *Itaq; potuit auxilio missi sanguinis succis reuulsis, qui hoc affluebant loco, initium habuisse coctionis*, Hæc Galen. sed in acutis non est à quo indicetur aliquis inquam scopus enumeratorũ, à quo indicetur reuulsio ad distantissima, igitur impertinenter se habet. K 2. de nat. 9 L 3. Epid. ægrõ 10. 1.

4. Causis vehementer attrahentibus, humorũq; in fluxum fortem efficientibus, opportune est occurrẽdũ, M *Sed calor, & dolor* (cũ mica salis) *vehemẽtissime attrahũt*, Igitur, sed hoc nequit fieri reuulsione ad distantissima, inutilis igitur est, & nociua. 3. meth.

5. Ea sanguinis missio impertinens, & nociua est inter nis inflãmationibus, N *Quæ benignum sanguinem euacuat, & malum relinquit, in affecto loco*, Sed distãtime facta ea præstat & alia peiora, igitur impertinens, & nociua est, maior est principium, minor patet ad sensum, igitur. N Principium.

6. *Sanguinis* O *missio ex communi vena, & affecta parti vicina humorum cursum in contrarium retrahit*, Sed venæ sectio ad distantissima. Habet oppositum, igitur cursum humorũ in partim contrariam non retrahit, ergo inutilis, & obtarditatem nociua. O Axioma.

7. *Vsus reuulsionis* P *Hippocraticæ in pleuritide est oppositus vsui reuulsionis ad distantissima, iubet enim cito, & multum sanguinem extrahendum*, Sed reuulsio ad distantissima, tarde, & exiguam sanguinis quantitatem effundit, quæ si sic præstatur in pleuritide, occasio labetur, igitur imper tinens, est nociua in pleuritide. P 2. acut. 10.

8. Illa reuulsio instituenda est in pleuritide, quæ dolori

Vsus mmulti plex reuulsio nis in acutis. lori vtilis sit, partemq; ad suam temperiem reducat, copiaq; dempta, phlegmonẽ minuat, sed reuulsio ad di stãtissima nil horum potest præstat, nisi totius corporis sanguis (ni homo prius intereat) exhauriatur, impertinens igitur, & nociua est, maior est Galeni dicentis. Q

Q 1. acut. 1. *Nam phlegmone illis in locis præ caloris qui præter naturam est copia, partes eas, quæ phlegmone obsidentur, per destemperantiam contristat, & repletione distendit, primo igitur auxilio, &c.* Minorem riualis admittit, accedit enim ad partem tarde nescio qua deriuatione, igitur impertinẽs, & nociua, &c

R 6. epid. 2. com. 8. 9. Reuulsio à Galeno imperata, hanc vtilitatem præstat (de qua postea) vt constat ex celebri documento, vbi habet. R *Neque enim semper in retrahentibus auxilijs est permanendum, &c.* Quo videlicet venis maioribus inanitis, fiat remigratio ad illas ex paruis, neq; exacerbabitur dolor, quod nimirum intra idem latus venasq; vicinas, sed id non potest accidere reuulsione ex latere

S Dunnus li. 2 fol. 52. sano, remotissimaq; igitur impertinens, & nociua, & nimirum à generis humani inimico inuenta.

Et vt tandem in æqualem, nociuamque reuulsionem ab acutis repellam, opportune hic pro fine iuditium Doctissimi viri in Argenterium adducam, quod meũ laborem confirmet, illustretq;, in quo ad sensum quid sit tenẽdum clarissime docet, atq; elegantissime aduersoriorũ objectionem, Galeniq; auctoritatẽ ex Galeno eodem exponit atque sic exorditur.

Plus fermè errorũ, quàm verborum protulit noster Argenterius. Primum, quum reuulsionem ex parte distantissima celebrandam velit, quando scilicet fluxioni maximè succurrere volumus, non animaduertit quòd hoc modò hacq; sectione, nullam prorsus fluentis ad locum læsum sanguinis retractionem, siue reuulsionem faciamus. Sit enim inflãmatio (vel alius qui spiã morbus fluxionem ad se attrahens) in manu, vt ipse ponit,

& per

&per manum,vel extremã manum,vel bracchium,vel si placet, latus etiam ipsum intelligamus. Quodcunque mẽbrorum horum inflãmatione correptum fuerit in ipsum ex paruis primũ, vicinisq; venis deinde ex paulo maioribus,&remotis,postea ex multo remotioribus,nõ tamen remotissimis sanguis exprimetur,propinquaque loca omnia implebuntur. Quis enim,nisi planè demens fuerit, sanguinem, qui in pedibus est,atq; adeo in locis distantissimis, ad inflãmatam manum cõfluere dixerit? Si igitur non à remotissimis venis sanguis confluit, sed tantùm ab aliquo modo remotis,reuulsionem ex vena non multum remota faciendam esse liquidò constat. Alioqui fluẽtis sanguinis reuulsio nõ fit,sed tantum sanguinis ad locũ inflãmatum nequaquam fluentis simplex vacuatio. Etenim si vena in crure secetur, eũ sanguinẽ educimus,à quo laboranti mẽbro periculum nullum imminebat. Eum autem,qui prope membrũ est, quiq; influere,atque adeo ipsum male afficere paratus est, in corpore reliquimus,nullàque omnino affluentis reuulsionẽ molimur. Quamobrem si huius consiliũ sequeremur, Argenterij,inquã,afflictæ particulæ nulla ex parte opitularemur, naturæ verò multum incõmodaremus. Dupliciter igitur peccaremus. Quũ enim boni medici officiũ sit naturã, quo ad eius fieri potest,iuuare, nihil autẽ vnquã,aut certe quã minimũ (quando aliter fieri nequit, quod tamẽ boni rationẽ obtinet)lædere, venæ sectione ĩ remotissima parte facta,cõtrariũ omnino efficeremus,nihil enim iuuaremus,multũ verò læderemus. Si morbus nũc præsens nõ sit,sed futurus timetur corpore etiãnũ sano,in partibus remotissimis venã esse aperiẽdã,superius diximus. At si præsens sit,in parte nõ ita remota vena secãda est,siquidẽ affectũ locũ ab influẽte materia defendẽdũ susceperimus: & hæc quidẽ ipsissima est Galeni sententia in secundo, de natura hum.com.16.

Boni medicĩ officium.

Quod

Galeni locus explicatur.

In Apologiis contra B.

Quod autē lib. 13. ther. meth. ad remotissimas partes materias influētes reuellēdas esse scribat, nō de missione sanguinis, sed potius de alijs reuulsorijs remedijs intelligit (atq; sic expositū inuenies Galenū à laudibilis memoriæ viro, præstātissimoq; medico, Doctore Ioāne de Carmona, cujus manes sint saluæ) Deinde cū dicit ad partes maximè lōginquas reuulsionē faciendā esse, nō semper omniū maximè lōginquas accipias oportet, quia id fieri aliquādo nō potest, aliquando etiā nō expedit. Quod si hac ratione sanguinis missionē includere velis, nō repugnabo. Sētētia verò Galeni est: omni studio, cura, & diligētia curādū ne quid ad partes inflāmatione correptas trahatur, sed poti⁹ quā fieri potest lōgissimè ab illis humorū colluuies omnis auertatur. Et modo afflicta particula ab injuria fluxionū vindicetur, nihil interit ad maximè distātia loca, an ad aliquo modo distantia humores retrahantur. Aliquo autē modo distātia illa intelligo, quæ ratione iudice abūde satis distāt, ita vt ad magis distātia reuulsionē moliri si quispiā tētet, neq; tā cito, neq; tam bene, neq; tā feliciter curet. Exēpli gratia aliū inspiciam⁹ Galeni locū, qui habetur libro tertio de Anatomicis administrationibus ad hunc modū. *Quemadmodū etiā quod ea, quæ postquā axillæ vena in ramos ante cubiti articulū scissa fuerit, ad flexum peruenit, subjectā aliquo vsque arteriam cōtinet, quā in macilētis natura magnisq; pulsibus præditis, tactu motū aliquatenus indicante, deprehēdimus. Atque si sanguinē detraxeris, in ijs sanè qui totā manifesto venā habent conspicuam, quam longissimè ab arteria recedendum est.*

Sane ex ijs, quæ postea subjūgit, nō modo ad valde lōginquas nos nō remittit, sed ad valde propinquas poti⁹ manifestè apparet. *Quare consiliū est ab hac recedere, adviciniarum aliquam, maximè ex ijs, quæ ad cubiti os deferuntur, &c.*

LAVS DEO O. M. SEMPERQVE VIRGINI MATRI ejus Mariæ, & D. D. Hieronymo, & Bernardo, doctissimis sanctissimisque patronis, & omnibus sanctis.